

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.9.2014.
COM(2014) 578 final

ANNEX 1

PRILOG

Prijedlogu Odluke Vijeća

o sklapanju Sporazuma o gospodarskom partnerstvu (SGP) između zapadnoafričkih država, ECOWAS-a i UEMOA-a, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane

PRILOG

SPORAZUM O GOSPODARSKOM PARTNERSTVU (SGP) IZMEĐU ZAPADNOAFRIČKIH DRŽAVA, ECOWAS-a I UEMOA-a, S JEDNE STRANE, I EUROPSKE UNIJE I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA, S DRUGE STRANE

Sažetak

Popis stranaka Sporazuma:

Preambula

DIO I.: GOSPODARSKO I TRGOVINSKO PARTNERSTVO ZA ODRŽIVI RAZVOJ

DIO II.: TRGOVINSKA POLITIKA I PITANJA POVEZANA S TRGOVINOM

Poglavlje 1.: Carine

Poglavlje 2.: Instrumenti zaštite trgovine

Poglavlje 3.: Tehničke prepreke u trgovini te sanitarne i fitosanitarne mjere

Poglavlje 4.: Ostale necarinske prepreke

Poglavlje 5.: Olakšavanje trgovine, carinska suradnja i uzajamna administrativna pomoć

Poglavlje 6.: Poljoprivreda, ribarstvo i sigurnost opskrbe hranom

DIO III.: SURADNJA RADI USPOSTAVE RAZVOJNE DIMENZIJE I OSTVARIVANJA CILJEVA SGP-a

DIO IV.: IZBJEGAVANJE I RJEŠAVANJE SPOROVA

Poglavlje 1.: Cilj, područje primjene i stranke

Poglavlje 2.: Izbjegavanje sporova: savjetovanje i posredovanje

Poglavlje 3.: Postupci za rješavanje sporova

Poglavlje 4.: Opće odredbe

DIO V.: OPĆE IZNIMKE

DIO VI.: INSTITUCIONALNE ODREDBE

DIO VII.: ZAVRŠNE ODREDBE

PRILOZI

REPUBLIKA BENIN,
BURKINA FASO,
REPUBLIKA KABO VERDE,
REPUBLIKA CÔTE D'IVOIRE,
REPUBLIKA GAMBIJA,
REPUBLIKA GANA,
REPUBLIKA GVINEJA,
REPUBLIKA GVINEJA BISAU,
REPUBLIKA LIBERIJA,
ISLAMSKA REPUBLIKA MAURITANIJA,
REPUBLIKA MALI,
REPUBLIKA NIGER,
SAVEZNA REPUBLIKA NIGERIJA,
REPUBLIKA SENEGAL,
REPUBLIKA SIJERA LEONE,
TOGOANSKA REPUBLIKA,

i

GOSPODARSKA ZAJEDNICA ZAPADNOAFRIČKIH DRŽAVA (ECOWAS),

i

ZAPADNOAFRIČKA EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA (UEMOA),

s jedne strane,

i

KRALJEVINA BELGIJA,
REPUBLIKA BUGARSKA,
ČEŠKA REPUBLIKA,
KRALJEVINA DANSKA,
SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,
REPUBLIKA ESTONIJA,
IRSKA,
HELENSKA REPUBLIKA,
KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,
FRANCUSKA REPUBLIKA,
REPUBLIKA HRVATSKA,
TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,
REPUBLIKA LATVIJA,
REPUBLIKA LITVA,
VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,
MAĐARSKA,
REPUBLIKA MALTA,
KRALJEVINA NIZOZEMSKA,
REPUBLIKA AUSTRIJA,
REPUBLIKA POLJSKA,
PORTUGALSKA REPUBLIKA,
RUMUNJSKA,
REPUBLIKA SLOVENIJA,
SLOVAČKA REPUBLIKA,
REPUBLIKA FINSKA,
KRALJEVINA ŠVEDSKA,
UJEDINJENA KRALJEVINA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE,

i

EUROPSKA UNIJA,

s druge strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR Ugovor iz Georgetowna o osnivanju Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država (AKP), ugovore o osnivanju Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) i Zapadnoafričke ekonomske i monetarne unije (UEMOA), s jedne strane, i Ugovor o Europskoj uniji (EU) i Ugovor o funkcioniranju Europske unije, s druge strane;

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum o partnerstvu između AKP-a i EZ-a potpisan u Cotonouu 23. lipnja 2000. i revidiran u Luxembourg 25. lipnja 2010., dalje u tekstu „Sporazum iz Cotonoua”;

UZIMAJUĆI U OBZIR važnost postojećih veza između Europske unije, njezinih država članica i zapadnoafričke regije, s jedne strane, i vrijednosti koje su im zajedničke, s druge strane;

UZIMAJUĆI U OBZIR želju Europske unije, njezinih država članica i zapadnoafričke regije za ojačanjem njihove snažne veze i uspostavom trajnih odnosa temeljenih na partnerstvu, razvoju i solidarnosti;

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu promicanja gospodarskog i društvenog napretka naroda uzimajući u obzir zahtjeve u pogledu održivog razvoja i zaštite okoliša;

UZIMAJUĆI U OBZIR važnost koju stranke pripisuju poštovanju načela Povelje Ujedinjenih naroda, a posebno poštovanju ljudskih prava;

UZIMAJUĆI U OBZIR svoju predanost načelima i pravilima koja uređuju međunarodnu trgovinu, posebno onima sadržanima u Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO);

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu za jačanjem integracije između zapadnoafričkih država te euro-afričkih odnosa;

PODSJEĆAJUĆI da je misija Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) i Zapadnoafričke ekonomske i monetarne unije (UEMOA) promicanje regionalne suradnje i integracije u cilju uspostave zapadnoafričke gospodarske unije radi podizanja životnog standarda narodâ, održavanja i rasta gospodarske stabilnosti, jačanja odnosa između država članica i doprinosa napretku i razvoju afričkoga kontinenta;

PONOVNO POTVRĐUJUĆI svoje opredjeljenje za zajednički rad u ostvarivanju ciljeva partnerstva između AKP-a i EU-a utvrđenih u Sporazumu iz Cotonoua, to jest smanjenje i iskorjenjivanje siromaštva, održivi razvoj i uspješna i neometana integracija država AKP-a u globalno gospodarstvo;

BUDUĆI DA milenijski razvojni ciljevi, proizašli iz Milenijske deklaracije koju je 2000. donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda, poput iskorjenjivanja ekstremnog siromaštva i gladi, te razvojne ciljeve i načela dogovorene na konferencijama Ujedinjenih naroda, omogućuju jasnu viziju i da se na njima mora temeljiti partnerstvo između zapadnoafričke regije i Europske unije i njezinih država članica u okviru ovog Sporazuma;

UZIMAJUĆI U OBZIR spremnost Europske unije i njezinih država članica da Zapadnoj Africi pruže znatnu pomoć u njezinim naporima da provedu reforme i prilagodbe na gospodarskom planu i planu socijalnog razvoja i njihovo opredjeljenje da uspostave zajedničku strategiju između Europske unije i Afrike;

UZIMAJUĆI U OBZIR razliku između razine gospodarskog i socijalnog razvoja koja postoji između zapadnoafričke regije s jedne strane i Europske unije i njezinih država članica s druge strane te potrebu za jačanjem procesa integracije i gospodarskog razvoja zapadnoafričke regije;

UZIMAJUĆI posebno u obzir to što zapadnoafrička regija obuhvaća velik broj manje razvijenih zemalja i što se stoga suočava s velikim poteškoćama zbog posebnog gospodarskog položaja i posebnih potreba u pogledu razvoja i promidžbe njezine trgovine i financija;

ISTIČUĆI da je Sporazum o gospodarskom partnerstvu (SGP) u prvom redu temeljen na postupnoj i asimetričnoj liberalizaciji razmjene dobara i usluga u korist zapadnoafričkih država;

PONOVNO POTVRĐUJUĆI da SGP mora biti razvojni instrument u službi promicanja u prvom redu održivog rasta, povećanja proizvodnih i izvoznih kapaciteta zapadnoafričkih država, podržavanja strukturne preobrazbe zapadnoafričkih gospodarstava i vođenja ka razvoju trgovine i tehnologije, otvaranju radnih mjesta u zapadnoafričkim državama i privlačenju ulaganja u njih;

PONOVNO POTVRĐUJUĆI i da su stabilnost i trajni mir ključni čimbenici za uspjeh djelotvorne regionalne integracije kojoj će SGP morati doprinijeti;

IZRAŽAVAJUĆI svoju odlučnost da zajednički ostvare prethodno navedene ciljeve čuvajući postignuća Sporazuma iz Cotonoua i u želji da u tu svrhu sklope obostrano koristan SGP koji je uistinu nositelj razvoja

SPORAZUMJELI SU SE KAKO SLIJEDI:

DIO I.

GOSPODARSKO I TRGOVINSKO PARTNERSTVO ZA ODRŽIVI RAZVOJ

Članak 1.

Ciljevi

1. Ciljevi su ovog Sporazuma:

- (a) uspostaviti gospodarsko i trgovinsko partnerstvo radi ostvarenja brzog i održivog gospodarskog rasta kojim će se otvoriti radna mjesta, smanjenja te iskorjenjivanja siromaštva, podizanja životnog standarda, ostvarenja pune zaposlenosti, diversifikacije gospodarstava, podizanja stvarnog prihoda i proizvodnje, u skladu s potrebama zapadnoafričke regije i uzimajući u obzir različite razine gospodarskog razvoja stranaka;
- (b) promicati regionalnu integraciju, gospodarsku suradnju i dobro upravljanje u zapadnoafričkoj regiji;
- (c) povećati međuregionalnu trgovinu i promicati izgradnju ujedinjenog i učinkovitog regionalnog tržišta u Zapadnoj Africi;
- (d) doprinijeti neometanoj i postupnoj integraciji zapadnoafričke regije u globalno gospodarstvo, u skladu s njezinim političkim izborima, razvojnim prioritetima i strategijama;
- (e) ojačati gospodarske i trgovinske odnose među strankama na temelju solidarnosti i zajedničkih interesa, u skladu s obvezama WTO-a i uzimajući u obzir znatnu razliku u konkurentnosti između dviju regija.

2. U svrhu ostvarenja ciljeva iz stavka 1. ovog članka, stranke se obvezuju:

- (a) promicati poboljšanje kapaciteta ponude i konkurentnosti proizvodnih sektora zapadnoafričke regije;
- (b) jačati kapacitete zapadnoafričke regije u pogledu trgovinskih politika i pravila povezanih s trgovinom;
- (c) doprinositi djelotvornoj provedbi obveza koje su stranke preuzele u međunarodnim forumima u pogledu održivog razvoja, financiranja razvoja, jačanja uloge trgovine u razvoju te povećanja opsega i učinkovitosti pomoći;
- (d) uspostaviti i provesti učinkovit, predvidljiv i transparentan regionalni regulatorni okvir u zapadnoafričkoj regiji, u cilju promicanja ulaganja, razvoja zapadnoafričkog privatnog sektora, dijaloga između privatnog i javnog sektora i partnerstva između privatnih sektora Zapadne Afrike i Europske unije;
- (e) uspostaviti učinkovit, predvidljiv i transparentan okvir za mjere suradnje kojima će se omogućiti promicanje ciljeva ovog Sporazuma, uključujući razvojni program SGP-a (PAPED) i odredbe o njegovoj provedbi;
- (f) provesti postupnu i asimetričnu liberalizaciju međusobne razmjene i jačati suradnju u sektorima u području trgovine robom i uslugama.

Članak 2.

Načela

1. Osnova SGP-a su temeljna načela i elementi Sporazuma iz Cotonoua, navedeni u člancima 2., 9., 19. i 35. tog sporazuma. SGP se oslanja na postignuća Sporazuma iz Cotonoua i prethodnih konvencija između AKP-a i EU-a u području financijske suradnje, regionalne integracije i gospodarske i trgovinske suradnje.
2. Provedba SGP-a komplementarna je postignućima Sporazuma iz Cotonoua, a za njezinu je održivost potrebna djelotvorna provedba preuzetih obveza obiju stranaka, uključujući preuzete obveze Europske unije u pogledu suradnje u financiranju razvoja i pomoći za trgovinu.
3. Stranke poštuju preuzete obveze u pogledu razvojne suradnje tijekom cijelog trajanja SGP-a i obvezuju se da će uspostaviti potrebne mehanizme radi osiguravanja vremenske usklađenosti između popratnih mjera SGP-a, utvrđenih u razvojnom programu SGP-a u dijelu III. ovog Sporazuma, i razvojne suradnje.
4. Trgovinski odnosi između dviju regija temeljit će se na uzajamnosti i razlici u razinama njihova razvoja. U tom kontekstu obveze preuzete u okviru ovog Sporazuma u skladu su s člankom 34. Sporazuma iz Cotonoua, kojim se utvrđuje poseban i različit tretman u obvezama među strankama. Stranke će posebno osigurati da se u obzir uzme krhkost gospodarstava zapadnoafričke regije te da se u proces trgovinske liberalizacije ugrade načela postupnosti, fleksibilnosti i asimetrije u korist zapadnoafričke regije.
5. Poštujući trgovinske obveze preuzete na temelju ovog Sporazuma, stranke ne sprečavaju provedbu poljoprivredne politike i politike sigurnosti opskrbe hranom, javnog zdravlja, obrazovanja i svih ostalih gospodarskih i socijalnih politika koje je donijela zapadnoafrička regija u okviru strategije održivog razvoja.
6. Uspjeh SGP-a podrazumijeva uspostavu zahtjevnog partnerstva koje se temelji na suodgovornosti stranaka u postupku provedbe. Stranke se stoga obvezuju da će raditi na osiguranju njegove održivosti.
7. Stranke ponovno potvrđuju svoje opredjeljenje preuzeto u okviru pregovora iz Dohe za razvoj radi smanjenja i izbjegavanja mjera kojima bi se mogla narušiti trgovina te svoju podršku u cilju ostvarenja ambicioznog rezultata u tom kontekstu.
8. U cilju učinkovite provedbe Sporazuma, stranke uspostavljaju zajedničke institucije i trajni mehanizam upravljanja i praćenja/evaluacije kojim će se omogućiti da se u slučaju potrebe izvrše potrebne prilagodbe za ostvarenje ciljeva ovog Sporazuma.

Članak 3.

Gospodarski rast i održivi razvoj

1. Stranke ponovno potvrđuju da se cilj održivog razvoja mora primijeniti i ugraditi u svaku razinu njihovoga gospodarskog partnerstva, poštujući tako svoje obveze utvrđene u člancima 1, 2., 9., 19., 21., 22., 23., 28. i 29. Sporazuma iz Cotonoua, a posebno svoju opću obvezu u korist gospodarskog razvoja, smanjenja i iskorjenjivanja siromaštva, u skladu s ciljevima održivog razvoja.
2. U okviru ovog Sporazuma stranke razumiju cilj održivog razvoja kao obvezu da se u potpunosti uzmu u obzir ljudski, kulturni, gospodarski, socijalni, zdravstveni i okolišni interesi njihovih naroda i budućih naraštaja.
3. Stranke ponovno potvrđuju da će u okviru svoje obveze suzbijanja siromaštva izraditi i provesti programe namijenjene jačanju makroekonomskog okvira,

promicanju brzog i održivog gospodarskog rasta i izgradnji infrastruktura koje su preduvjet za razvoj međuregionalne i međunarodne trgovine zapadnoafričke regije. U tu svrhu stranke podržavaju institucionalne reforme za potrebe prilagodbe nacionalnih i regionalnih upravnih tijela zahtjevima trgovinske liberalizacije i jačanja kapaciteta proizvodnih sektora zapadnoafričke regije.

4. Stranke podržavaju napore zapadnoafričke regije u pogledu održivog gospodarenja šumama, ribarstvom i razvoja suvremene poljoprivrede. U tu svrhu stranke pokreću i provode inovativne oblike trgovine kojima se potiče očuvanje prirodnih resursa.
5. Stranke rade na jačanju kapaciteta i tehničkih mogućnosti gospodarskih subjekata kako bi se potaknulo otvaranje radnih mjesta i predvidjele prilagodbe za socijalne učinke SGP-a.

Članak 4.

Regionalna integracija

1. Stranke prepoznaju da je regionalna integracija temeljni element njihova partnerstva i snažan instrument za ostvarenje ciljeva ovog Sporazuma te su je suglasne snažno podržati.
2. Za potrebe stavka 1. stranka Europska unija, u skladu s odredbama predviđenima u dijelu III., doprinosi pružanju tehničke i financijske pomoći naporima koje dotična regija čini u pogledu integracije, osobito ostvarenja carinske unije i zajedničkog tržišta, uspostave makroekonomskog nadzora i nadzora tržišta te izrade regionalnih pravila kojima će poslovno okruženje zapadnoafričke regije postati privlačnije.

DIO II.

TRGOVINSKA POLITIKA I PITANJA POVEZANA S TRGOVINOM

POGLAVLJE 1.

CARINE

Članak 5.

Područje primjene

Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na trgovinu robom među strankama.

Članak 6.

Pravila o podrijetlu

1. U smislu ovog članka izraz „imati podrijetlo” primjenjuje se na robu koja je u skladu s pravilima o podrijetlu sadržanima u Prilogu A Protokolu o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i na načine administrativne suradnje.
2. Najkasnije pet godina od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma stranke će izraditi nova pravila o podrijetlu kako bi se pojednostavnili pojmovi i metode upotrijebljeni u svrhu određivanja podrijetla, a s obzirom na razvojne ciljeve zapadnoafričke regije i proces integracije Afričke unije. Pritom će stranke uzeti u obzir tehnološki razvoj, proizvodni proces i sve ostale mjerodavne čimbenike zbog kojih bi mogle biti potrebne izmjene Protokola o pravilima o podrijetlu.

3. Svaka izmjena ili preispitivanje pravila o podrijetlu iz stavka 1. izvršit će se na temelju odluke Zajedničkog vijeća SGP-a.

Članak 7.

Carine

1. Izraz carine znači carine ili davanja bilo koje vrste, uključujući sve oblike dodatnog poreza ili davanja, koji su uvedeni u odnosu na uvoz ili izvoz robe; njime nisu obuhvaćeni:
 - (a) porezi ili druga unutarnja davanja uvedeni u skladu s člankom 35.;
 - (b) antidampinške, kompenzacijske ili zaštitne mjere koje se primjenjuju u skladu s odredbama poglavlja 2.;
 - (c) naknade ili druga davanja koji se primjenjuju u skladu s člankom 8. o naknadama i drugim davanjima.
2. Za svaki proizvod osnovna carina na koju se moraju primijeniti postupna sniženja navedena u Sporazumu jest ona koja je stvarno primjenjiva na dan stupanja na snagu Sporazuma.

Članak 8.

Naknade i druga davanja

Naknade i druga davanja iz članka 7. podložni su posebnim tarifama koje odgovaraju stvarnoj vrijednosti pruženih usluga te ne predstavljaju nužno posrednu zaštitu domaćih proizvoda ili oporezivanje uvoza ili izvoza za porezne svrhe.

Članak 9.

Mirovanje

1. Od dana stupanja na snagu Sporazuma na proizvode obuhvaćene liberalizacijom među strankama neće se uvoditi nove carine, a one koje se trenutačno primjenjuju neće se povećavati.
2. Neovisno o stavku 1., u okviru finalizacije uspostave zajedničke vanjske tarife ECOWAS-a, zapadnoafrička regija će do 31. prosinca 2014. moći revidirati svoje osnovne carine koje se primjenjuju na robu s podrijetlom iz Europske unije pod uvjetom da opći učinak tih carina nije veći od onog koji proizlazi iz carina navedenih u Prilogu C. Zajedničko vijeće SGP-a Prilog C mijenja na odgovarajući način.

Članak 10.

Ukidanje carina na uvoz

1. Proizvodi s podrijetlom iz stranke Zapadne Afrike uvoze se u Europsku uniju bez carina utvrđenih u članku 7., osim proizvoda navedenih u Prilogu II., pod uvjetima utvrđenima u tom Prilogu.
2. Zapadnoafrička regija smanjuje i postupno ukida carine utvrđene u članku 7. koje se primjenjuju na proizvode s podrijetlom iz Europske unije u skladu s vremenskim rasporedom navedenim u Prilogu C:

Članak 11.

Autonomni resursi Regionalnih gospodarskih zajednica zapadnoafričkih država

U skladu s ovim Sporazumom, stranke su suglasne da se mehanizam autonomnog financiranja zapadnoafričkih organizacija nadležnih za regionalnu integraciju (ECOWAS i UEMOA) održi na snazi do uspostave novog načina financiranja.

Članak 12.

Izmjena carinskih obveza Zapadne Afrike i zajedničke sektorske politike u zapadnoafričkoj regiji

1. Ne dovodeći u pitanje članak 10. o ukidanju carina u zapadnoafričkoj regiji, uzimajući u obzir posebne razvojne potrebe, a posebno nužnost podržavanja zajedničkih sektorskih politika, stranka Zapadna Afrika može, nakon dogovora u Zajedničkom vijeću SGP-a, odlučiti izmijeniti stopu carina utvrđenih u Prilogu C, koje se prilikom njihova uvoza u Zapadnu Afriku primjenjuju na jedan proizvod ili više njih s podrijetlom iz stranke Europske unije. U tu svrhu Zajedničko vijeće SGP-a donosi odluku u roku od šest (6) mjeseci nakon obavješćivanja europske stranke o tom pitanju.
2. Stranke osiguravaju da takva izmjena ne dovede do neusklađenosti s člankom XXIV. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) iz 1994.
3. Izmjene carinskih obveza održavaju se samo tijekom razdoblja koje je potrebno kako bi se odgovorilo na posebne razvojne potrebe Zapadne Afrike.

Članak 13.

Carine i porez na izvoz

1. Od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma u trgovini među strankama neće se uvoditi nove carine, porez na izvoz ili davanja s istovrsnim učinkom, niti će se postojeći povećavati.
2. Carine, porez na izvoz ili davanja s istovrsnim učinkom neće biti viši od jednakih carina i poreza koji se primjenjuju na sličnu robu koja se izvozi u sve ostale zemlje koje nisu stranke ovog Sporazuma.
3. U iznimnim okolnostima, ako stranka Zapadna Afrika može opravdati posebne potrebe za prihodima, za poticanjem mlade industrije ili zaštitom okoliša, moći će privremeno i nakon savjetovanja sa strankom Europskom unijom uvesti carine, poreze na izvoz ili davanja s istovrsnim učinkom na ograničeni broj dodatnih proizvoda ili povećati učinak postojećih.
4. Stranke su suglasne da će u okviru Zajedničkog vijeća SGP-a revidirati odredbe ovog članka u skladu s klauzulom o preispitivanju ovog Sporazuma, u potpunosti uzimajući u obzir njihov utjecaj na razvoj i diversifikaciju gospodarstva stranke Zapadne Afrike.

Članak 14.

Kretanje robe

1. Roba s podrijetlom iz jedne od stranaka podliježe carinama tek kada se nalazi na državnom području druge stranke. Može se slobodno kretati na državnom području druge stranke a da ne podliježe dodatnim carinama.
2. Radi primjene odredaba stavka 1., za uspostavu režima slobodnog prometa zapadnoafrička regija koristi se prijelaznim razdobljem od pet (5) godina od dana stupanja na snagu Sporazuma. Taj se rok može preispitati s obzirom na rezultate reforma porezne tranzicije koje zapadnoafrička regija mora provesti u suradnji s Europskom unijom. U tu svrhu stranke će redovito provoditi procjenu provedbe navedenih reforma.
3. Stranke surađuju u svrhu olakšavanja kretanja robe i pojednostavnjenja carinskih postupaka u skladu s odredbama poglavlja 5. o olakšavanju trgovine.

Članak 15.

Razvrstavanje robe

Roba obuhvaćena ovim Sporazumom razvrstava se prema klasifikaciji iz odgovarajuće carinske nomenklature svake stranke u skladu s Harmoniziranim sustavom nazivlja i brojčanog označavanja robe (HS).

Članak 16.

Klauzula o utvrđivanju carine prema načelu najpovoljnije države

1. Stranke ponovno potvrđuju svoju predanost u pogledu klauzule o ovlašćivanju.
2. Stranka Europska unija omogućit će stranci Zapadnoj Africi povoljniji tarifni tretman od onoga koji će omogućiti trećoj stranci ako stranka Europska unija postane članicom preferencijalnog sporazuma s tom trećom strankom nakon potpisivanja ovog Sporazuma.
3. Stranka Zapadna Afrika omogućit će stranci Europskoj uniji povoljniji carinski tretman od onoga koji će nakon potpisivanja ovog Sporazuma omogućiti trgovinskom partneru koji nije afrička zemlja i država AKP-a, a koji istovremeno ima udio u svjetskoj trgovini veći od 1,5 posto i čiji je stupanj industrijalizacije, koji se mjeri kao omjer dodane vrijednosti industrijskih proizvoda u odnosu na BDP, viši od 10 posto u godini koja prethodi stupanju na snagu preferencijalnog sporazuma iz ovog stavka. Ako je preferencijalni sporazum potpisan sa skupinom zemalja koje djeluju pojedinačno, zajednički ili posredstvom sporazuma o slobodnoj razmjeni, prag koji se odnosi na udio u svjetskoj trgovini povisuje se na 2 posto. Za taj će se izračun upotrebljavati službeni podatci WTO-a o glavnim svjetskim izvoznicima robe (isključujući trgovinu unutar Europske unije) i podatci Organizacije Ujedinjenih naroda za industrijski razvoj (UNIDO) o dodanoj vrijednosti industrijskih proizvoda.
4. Ako stranka Zapadna Afrika od trgovinskog partnera iz stavka 3. odbije znatno povoljniji tretman od onog koji joj omogućuje stranka Europska unija, stranke će započeti savjetovanja i zajedno odlučiti o provedbi odredaba stavka 3.
5. Stranke su suglasne da će svaki spor o tumačenju i primjeni ovog članka riješiti tako da započnu savjetovanje u dobroj vjeri u cilju postizanja rješenja koje je zadovoljavajuće za obje stranke.
6. Odredbe ovog poglavlja ne tumače se tako da obvezuju stranke da uzajamno dodjeljuju povoljniji tretman koji je primjenjiv kao posljedica činjenice da je jedna

od stranaka na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma stranka preferencijalnog sporazuma s trećom strankom.

Članak 17.

Posebna odredba o administrativnoj suradnji

1. Stranke su suglasne da je administrativna suradnja ključna za provedbu i kontrolu preferencijalnog tretmana odobrenog u ovom poglavlju i obvezuju se boriti protiv nepravilnosti i prijevare u carinskim i povezanim pitanjima.
2. Ako stranka na temelju provjerene informacije utvrdi da je došlo do uskraćivanja administrativne suradnje i/ili nepravilnosti ili prijevare, ta stranka može u skladu s ovim člankom privremeno suspendirati odgovarajući preferencijalni tretman odobren za dotični proizvod ili dotične proizvode.
3. Za potrebe ovog članka uskraćivanje administrativne suradnje među ostalim uključuje sljedeće:
 - (a) višekratno nepoštovanje obveze provjere statusa proizvoda s podrijetlom za dotični proizvod ili dotične proizvode;
 - (b) višekratno odbijanje ili nepotrebno odlaganje izvršavanja i/ili dostave rezultata naknadne provjere dokaza o podrijetlu;
 - (c) višekratno odbijanje ili nepotrebno odlaganje izdavanja odobrenja za provedbu zadaća u okviru suradnje radi provjere vjerodostojnosti dokumenata ili točnosti informacija relevantnih za dodjelu dotičnog preferencijalnog tretmana.
4. Primjena privremene suspenzije podliježe sljedećim uvjetima:
 - (a) stranka koja na temelju provjerene informacije utvrdi uskraćivanje administrativne suradnje i/ili nepravilnosti ili prijevaru, bez nepotrebnog odlaganja mora obavijestiti Zajednički odbor za provedbu SGP-a o dokazima koje je dobila i provjerenoj informaciji te se mora savjetovati sa Zajedničkim odborom za provedbu SGP-a kako bi se, na temelju svih relevantnih informacija i objektivnih dokaza, pronašlo rješenje prihvatljivo za obje stranke;
 - (b) ako su stranke započele savjetovanje sa Zajedničkim odborom za provedbu SGP-a kako je prethodno predviđeno i u roku od tri (3) mjeseca od obavijesti nisu postigle dogovor o sporazumnom rješenju, dotična stranka može privremeno suspendirati preferencijalni tretman odobren za dotični proizvod ili dotične proizvode. O privremenoj suspenziji se bez nepotrebnog odlaganja obavješćuje Zajednički odbor za provedbu SGP-a;
 - (c) privremene suspenzije u smislu ovog članka ograničene su na mjeru potrebnu kako bi se zaštitili financijski interesi dotične stranke. Ne premašuju razdoblje od šest (6) mjeseci, koje može biti produljeno. O privremenim suspenzijama se odmah nakon njihova donošenja obavješćuje Zajednički odbor za provedbu SGP-a. One podliježu periodičnim savjetovanjima u okviru Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a, u prvom redu u cilju njihova ukidanja kada uvjeti za njihovu primjenu prestanu postojati.
5. Istodobno s obavijesti Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a navedenoj u stavku 4. točki (a) ovog članka dotična stranka u svojem službenom listu objavljuje obavijest za uvoznike. U toj obavijesti za uvoznike navodi se da je za dotični

proizvod pribavljen dokaz, na temelju provjerene informacije, o uskraćivanju administrativne suradnje i/ili nepravilnostima ili prijevarama.

Članak 18.

Upravljanje administrativnim pogreškama

U slučaju pogreške nadležnih tijela pri upravljanju preferencijalnim sustavima izvoza, a posebno u primjeni Protokola s obzirom na definiciju izraza „proizvodi s podrijetlom” i načina administrativne suradnje navedenih u Prilogu A, i ako zbog te pogreške nastanu posljedice u pogledu uvoznih carina, stranka koja je suočena s takvim posljedicama može od Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a zatražiti da ispita i donese sve odgovarajuće mjere za rješavanje te situacije.

POGLAVLJE 2.

INSTRUMENTI ZAŠTITE TRGOVINE

Članak 19.

Ciljevi

1. Ciljevi su ovog poglavlja utvrditi uvjete u kojima dvije stranke, radeći na razvoju uzajamne trgovine robom, mogu poduzeti mjere zaštite trgovine odstupajući od odredaba članaka 9. i 10. i članka 34. ovog Sporazuma.
2. Stranke će osigurati da mjere poduzete u okviru odredaba ovog poglavlja ne premašuju ono što je potrebno za sprečavanje ili otklanjanje situacija opisanih u ovom poglavlju.

Članak 20.

Antidampinške i kompenzacijske mjere

1. Ničim u ovom Sporazumu ne sprečava se Europsku uniju ili države stranke Zapadne Afrike da pojedinačno ili zajednički donose antidampinške ili kompenzacijske mjere u skladu s odgovarajućim Sporazumima WTO-a, posebno Sporazuma WTO-a o provedbi članka VI. GATT-a i Sporazuma WTO-a o subvencijama i kompenzacijskim mjerama.
2. Radi primjene ovog članka podrijetlo se određuje u skladu s nepreferencijalnim pravilima stranaka o podrijetlu na temelju odredaba Sporazuma WTO-a o pravilima o podrijetlu.
3. Posebna situacija zemalja u razvoju država zapadnoafričke regije uzet će se u obzir pri namjeri primjene antidampinških ili kompenzacijskih mjera. Prije uvođenja konačnih antidampinških ili kompenzacijskih mjera stranke će razmotriti mogućnost konstruktivnih rješenja predviđenih odgovarajućim Sporazumima WTO-a. Istražna tijela moći će u tu svrhu posebno provoditi odgovarajuća savjetovanja.
4. Antidampinške carine ili kompenzacijske mjere ostat će na snazi samo onoliko dugo koliko je potrebno i u mjeri koja je potrebna za kompenziranje dampinga ili subvencija koji uzrokuju štetu.
5. Nijedan proizvod s podrijetlom iz jedne stranke koji se uvozi na državno područje druge stranke neće biti istovremeno podložen antidampinškim carinama i kompenzacijskim carinama radi rješavanja jednake situacije koja proizlazi iz

dampinga ili izvoznih subvencija. Stranke jamče da se antidampinške ili kompenzacijske mjere ne mogu istovremeno primjenjivati na isti proizvod na nacionalnoj razini s jedne strane i na regionalnoj ili podregionalnoj razini s druge strane.

6. Stranke su suglasne da će svaka osnovati jedno tijelo za sudsko preispitivanje, uključujući na žalbenoj razini. Presude tog jedinstvenog tijela moraju proizvoditi učinke na području svih država u kojima se primjenjuje sporna mjera.
7. Odredbe ovog članka primjenjuju se na sve istražne postupke pokrenute nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma.
8. Odredbe ovog članka ne podliježu odredbama o mehanizmu za rješavanje sporova ovog Sporazuma.

Članak 21.

Multilateralne zaštitne mjere

1. Podložno odredbama ovog članka, ništa u ovom Sporazumu ne sprečava jednu od stranaka da donese izvanredne mjere ograničenog trajanja u skladu s člankom XIX. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) iz 1994., Sporazuma o zaštitnim mjerama i članka 5. Sporazuma WTO-a o poljoprivredi.
2. Radi primjene ovog članka podrijetlo se određuje u skladu s nepreferencijalnim pravilima stranaka o podrijetlu na temelju odredaba Sporazuma WTO-a o pravilima o podrijetlu.
3. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., s obzirom na opće razvojne ciljeve ovog Sporazuma i malu veličinu gospodarstava zapadnoafričkih država, stranka Europska unija isključit će uvoz iz zapadnoafričkih država iz svih mjera poduzetih na temelju članka XIX. GATT-a iz 1994., Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama i članka 5. Sporazuma WTO-a o poljoprivredi.
4. Odredbe stavka 3. primjenjuju se u razdoblju od pet (5) godina od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma. Najkasnije sto dvadeset (120) dana prije kraja tog razdoblja Zajedničko vijeće SGP-a preispitat će provedbu tih odredaba s obzirom na razvojne potrebe država zapadnoafričke regije, kako bi odredilo je li potrebno produljiti njihovo razdoblje primjene.
5. Odredbe ovog članka ne podliježu odredbama o mehanizmu za rješavanje sporova ovog Sporazuma.

Članak 22.

Bilateralne zaštitne mjere

1. Podložno odredbama ovog članka, jedna od stranaka može poduzeti zaštitne mjere ograničenog trajanja koje odstupaju od odredaba članaka 9. i 10.
2. Zaštitne mjere navedene u stavku 1. mogu se poduzeti ako se proizvod s podrijetlom iz jedne stranke uvozi na državno područje druge stranke u toliko povećanim količinama i uz takve uvjete da to uzrokuje ili može uzrokovati:
 - (a) ozbiljnu štetu domaćoj proizvodnji sličnih ili izravno konkurentnih proizvoda na državnom području stranke uvoznice;

- (b) poremećaje u nekom sektoru gospodarstva, posebno ako ti poremećaji uzrokuju veće socijalne probleme ili poteškoće koje bi mogle dovesti do ozbiljnog slabljenja gospodarskog stanja stranke uvoznice; ili
 - (c) poremećaje na tržištima sličnih ili izravno konkurentnih poljoprivrednih proizvoda¹ ili mehanizama koji uređuju ta tržišta.
3. Zaštitne mjere iz ovog članka neće premašivati ono što je nužno potrebno za sprečavanje ili otklanjanje ozbiljne štete ili poremećaja, kako je utvrđeno u stavcima 2., 4 i 5. Te zaštitne mjere stranke uvoznice moći će se sastojati samo od jedne ili više sljedećih mjera:
- (a) suspenzije svakog daljnjeg sniženja stope uvozne carine primjenjive za dotični proizvod, kako je predviđeno ovim Sporazumom;
 - (b) povećanja carine za dotični proizvod do razine koja ne premašuje carinu koja se primjenjuje na druge članice WTO-a; i
 - (c) uvođenja carinskih kvota za dotični proizvod.
4. Ne dovodeći u pitanje odredbe stavaka 1. do 3. ovog članka, ako se proizvod s podrijetlom iz jedne ili više država stranke Zapadne Afrike uvozi u toliko povećanim količinama i uz takve uvjete da to uzrokuje ili prijeti uzrokovanjem jedne od situacija prethodno opisanih u stavku 2. točkama (a), (b) i (c) u jednoj ili više najudaljenijih regija stranke Europske unije, stranka Europska unija može poduzeti nadzorne ili zaštitne mjere ograničene na dotičnu regiju ili dotične regije u skladu s postupcima utvrđenima u stavcima 6. do 11. ovog članka.
5. Ne dovodeći u pitanje odredbe stavaka 1. do 3. ovog članka, ako se proizvod s podrijetlom iz jedne ili više država stranke Europske unije uvozi u toliko povećanim količinama i uz takve uvjete da to uzrokuje ili može uzrokovati jednu od situacija prethodno opisanih u stavku 2. točkama (a), (b) i (c) u jednoj ili više država zapadnoafričke regije, ta država ili te države može/mogu poduzeti nadzorne ili zaštitne mjere ograničene na državno područje te države ili tih država u skladu s postupcima utvrđenima u stavcima 6. do 11. ovog članka.
6. Zaštitne mjere iz ovog članka provode se samo tijekom razdoblja koje je potrebno kako bi se spriječila ili otklonila ozbiljna šteta ili poremećaji utvrđeni u prethodnim stavcima 2., 4. i 5.
7. Zaštitne mjere iz tog članka ne primjenjuju se dulje od četiri (4) godine. Ako okolnosti koje opravdavaju uvođenje zaštitnih mjera i dalje traju, takve se mjere mogu produljiti za dodatno razdoblje od četiri (4) godine.
8. Zaštitne mjere iz ovog članka koje traju dulje od jedne (1) godine imat će jasan vremenski raspored postupnog ukidanja najkasnije do kraja utvrđenog razdoblja.
9. Osim u izvanrednim okolnostima, podložno odobrenju Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a, nijedna zaštitna mjera iz ovog članka neće se primjenjivati na proizvod koji je prethodno podlijegao takvoj mjeri tijekom razdoblja od najmanje jedne (1) godine od datuma isteka te mjere.
10. Pri provedbi prethodnih stavaka primjenjuju se ove odredbe:

¹ Za potrebe ovog članka, poljoprivredni proizvodi su oni obuhvaćeni Prilogom I. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi.

- (a) ako stranka smatra da postoji jedna od okolnosti iz stavaka 2., 4. i 5., ona to pitanje odmah upućuje Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a;
 - (b) Zajednički odbor za provedbu SGP-a može dati svaku preporuku koja je potrebna za otklanjanje nastalih okolnosti. Ako Zajednički odbor za provedbu SGP-a nije dao preporuke za otklanjanje tih okolnosti ili ako nije pronađeno drugo zadovoljavajuće rješenje u roku od trideset (30) dana od upućivanja predmeta tom Odboru, stranka uvoznica može donijeti odgovarajuće mjere radi otklanjanja tih okolnosti u skladu s ovim člankom;
 - (c) prije poduzimanja mjera predviđenih u ovom članku ili, u slučajevima iz stavka 11. ovog članka, dotična stranka što je prije moguće Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a dostavlja sve informacije koje se mogu iskoristiti za cjelovito razmatranje situacije u cilju pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo objema strankama;
 - (d) pri izboru zaštitnih mjera prioritet moraju imati one koje omogućuju učinkovito i brzo rješavanje nastalog problema te kojima se u najmanjoj mjeri narušava pravilno funkcioniranje ovog Sporazuma;
 - (e) o svakoj se zaštitnoj mjeri poduzetoj u skladu s ovim člankom odmah obavješćuje Zajednički odbor za provedbu SGP-a te ona podliježe periodičnom savjetovanju u okviru tog tijela, posebno u cilju uspostave vremenskog rasporeda za njezino ukidanje čim to okolnosti dopuste.
11. Ako izvanredne okolnosti zahtijevaju hitno djelovanje, dotična stranka uvoznica, bila to ovisno o slučaju stranka Europska unija ili stranka Zapadna Afrika, može privremeno poduzeti mjere predviđene u stavcima 3., 4. i 5. bez ispunjenja zahtjeva iz stavka 10. Te se mjere mogu provoditi najdulje sto osamdeset (180) dana ako ih poduzima stranka Europska unija te dvjesto četrdeset (240) dana ako ih poduzima stranka Zapadna Afrika ili ako su mjere stranke Europske unije ograničene na jednu ili više najudaljenijih regija. Trajanje tih privremenih mjera računat će se kao dio početnog trajanja mjera i produljenja iz stavaka 7. i 8. ovog članka. Pri poduzimanju tih privremenih mjera u obzir se moraju uzeti interesi svih dionika. Dotična stranka uvoznica obavješćuje drugu stranku i odmah to pitanje upućuje na razmatranje Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a.
12. Ako stranka uvoznica na uvoz proizvoda primijeni administrativni postupak u cilju brzog pružanja informacija o kretanju trgovinskih tokova koji bi mogli uzrokovati probleme iz ovog članka, o tome bez odlaganja obavješćuje Zajednički odbor za provedbu SGP-a.
13. Nije dopušteno pozivati se na Sporazume WTO-a kako bi se stranku spriječilo u donošenju zaštitnih mjera u skladu s odredbama ovog članka.

Članak 23.

Klauzula o mladim industrijama

1. Stranka Zapadna Afrika može privremeno suspendirati smanjenje carinskih stopa ili povećati carinske stope do razine koja ne premašuje razinu carine koju primjenjuju ostale članice WTO-a ako se zbog smanjenja carinskih stopa proizvod s podrijetlom iz Europske unije uveze na njezino državno područje u toliko povećanim količinama i uz takve uvjete da to prijeti uspostavi mlade industrije, ili uzrokuje ili može

uzrokovati narušavanje mlade industrije koja proizvodi slične ili izravno konkurentne proizvode.

2.
 - (a) Ako stranka Zapadna Afrika smatra da postoje okolnosti utvrđene u stavku 1., ona to pitanje odmah upućuje na razmatranje Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a;
 - (b) Zajednički odbor za provedbu SGP-a može dati svaku preporuku koja je potrebna za otklanjanje nastalih okolnosti. Ako Zajednički odbor za provedbu SGP-a nije dao preporuke za otklanjanje tih okolnosti ili ako nije pronađeno drugo zadovoljavajuće rješenje u roku od trideset (30) dana od upućivanja predmeta tom Odboru, stranka Zapadna Afrika može donijeti odgovarajuće mjere radi otklanjanja tih okolnosti u skladu s ovim člankom.
 - (c) Prije poduzimanja mjera predviđenih u ovom članku stranka Zapadna Afrika Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a dostavlja sve informacije koje se mogu iskoristiti za cjelovito razmatranje situacije u cilju pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo objema strankama.
 - (d) Pri izboru mjera poduzetih u skladu s ovim člankom prioritet se mora dati onima kojima se u najmanjoj mjeri narušava pravilno funkcioniranje ovog Sporazuma.
 - (e) O svakoj se mjeri poduzetoj u skladu s ovim člankom odmah obavješćuje Zajednički odbor za provedbu SGP-a te ona podliježe periodičnom savjetovanju u okviru tog tijela.
 - (f) U kritičnim okolnostima, kada bi odlaganje uzrokovalo štetu koju bi bilo teško popraviti, stranka Zapadna Afrika može privremeno poduzeti mjere predviđene u stavku 1. bez ispunjenja zahtjeva iz točaka (a) do (e). Te se mjere mogu provoditi najdulje dvjesto (200) dana. Trajanje tih privremenih mjera računat će se kao dio razdoblja utvrđenog u stavku 3. ovog članka. Stranka Zapadna Afrika obavješćuje stranku Europsku uniju i odmah to pitanje upućuje na razmatranje Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a.
3. Te se mjere mogu primjenjivati tijekom razdoblja od najviše osam (8) godina. Primjena mjera može se produljiti odlukom Zajedničkog vijeća SGP-a.

Članak 24.

Suradnja

1. Stranke prepoznaju važnost suradnje u području instrumenata zaštite trgovine kako bi se osigurala jednakost i transparentnost u njihovoj trgovini.
2. Stranke su suglasne surađivati, uključujući olakšanjem mjera pomoći, u skladu s odredbama predviđenima u dijelu III., posebno u sljedećim područjima:
 - (a) razvoj propisa i institucija radi osiguravanja zaštite trgovine;
 - (b) razvoj kapaciteta, posebno upravnih tijela država stranke Zapadne Afrike, radi boljeg poznavanja i korištenja instrumenata zaštite trgovine predviđenih ovim Sporazumom.

POGLAVLJE 3.

TEHNIČKE PREPREKE U TRGOVINI TE SANITARNE I FITOSANITARNE MJERE

Članak 25.

Ciljevi

1. Ciljevi su ovog poglavlja olakšati trgovinu robom među strankama, povećati njihovu sposobnost utvrđivanja, sprečavanja i uklanjanja nepotrebnih prepreka trgovini koje proizlaze iz tehničkih propisa, norma i postupaka ocjenjivanja sukladnosti koje primjenjuje bilo koja stranka te očuvati sposobnost stranaka da zaštite biljke, životinje i javno zdravlje.
2. Svaka će stranka, u okviru provedbe odredaba ovog poglavlja, proizvodima uvezenima iz državnog područja druge stranke osigurati nediskriminirajući tretman u odnosu na onaj koji se osigurava sličnim proizvodima domaćeg podrijetla i sličnim proizvodima s podrijetlom iz trećih zemalja.
3. U skladu s odredbama članka 2. stavaka 2. i 3. Sporazuma o sanitarnim i fitosanitarnim mjerama (Sporazum o SPS-u) WTO-a, svaka će stranka osigurati da ni predmet ni cilj sanitarnih i fitosanitarnih mjera poduzetih radi očuvanja zdravlja ili sigurnosti osoba, života ili zdravlja životinja te zaštite biljaka i okoliša nije stvaranje nepotrebnih prepreka trgovini robom među strankama. U tu svrhu tim se mjerama trgovina neće ograničavati više nego što je to nužno potrebno.

Članak 26.

Područje primjene i definicije

1. Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na tehničke propise i norme te na postupke ocjenjivanja sukladnosti utvrđene u Sporazumu o tehničkim preprekama u trgovini (TBT) WTO-a i na sanitarne i fitosanitarne mjere (dalje u tekstu mjere SPS) WTO-a ako se odnose na trgovinu među strankama.
2. Za potrebe ovog poglavlja i osim ako je navedeno drukčije primjenjuju se definicije iz Sporazuma o TBT-u i SPS-u WTO-a, relevantnih norma i tekstova koje je donijela Komisija za Codex Alimentarius, Međunarodne konvencije o zaštiti bilja (IPPC) i Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE), uključujući sva upućivanja na proizvode u ovom poglavlju.

Članak 27.

Nadležna tijela

1. Tijela dviju stranaka nadležnih za provedbu mjera predviđenih u ovom poglavlju navedena su u Dodatku II. Prilogu D ovom Sporazumu.
2. U skladu s člankom 31. stranke se međusobno i pravodobno obavješćuju o svim znatnim izmjenama nadležnih tijela navedenih u Dodatku II. Prilogu D. Zajednički odbor za provedbu SGP-a donosi sve potrebne izmjene Dodatka II. Prilogu D ovom Sporazumu.

Članak 28.

Međusobne obveze

1. Stranke ponovno potvrđuju svoja prava i obveze prema relevantnim Sporazumima WTO-a, a posebno Sporazumom o SPS-u i Sporazumom TBT-u. Stranke ponovno potvrđuju i svoja prava i obveze iz relevantnih norma i tekstova koje je donijela

Međunarodna konvencija o zaštiti bilja (IPPC), Komisija za Codex Alimentarius i Svjetska organizacija za zdravlje životinja (OIE). I države koje nisu članice WTO-a potvrđuju svoju predanost provedbi obveza predviđenih Sporazumom o SPS-u i Sporazumom o TBT-u u svim područjima koja utječu na trgovinske odnose među strankama.

2. Stranke ponovno potvrđuju svoju predanost poboljšanju javnog zdravlja na svojim državnim područjima, posebno jačanjem svoje sposobnosti utvrđivanja nesukladnih proizvoda.
3. U okviru međusobne trgovine stranke si uzajamno zabranjuju izvoz ili ponovni izvoz proizvoda koji ne poštuju važeće zahtjeve zakonodavstva stranke izvoznice. Međutim, izvoz ili ponovni izvoz proizvoda podložnih mjerama SPS dopušten je ako su tijela stranke uvoznice to izričito odredila. Izvoz ostalih proizvoda dopušten je osim ako je to zabranjeno zakonodavstvom stranke uvoznice.
4. Tim se dužnostima, pravima i obvezama uređuje djelovanje stranaka u skladu s ovim poglavljem.

Članak 29.

Jednakovrijednost

1. Stranke prihvaćaju sanitarne ili fitosanitarne mjere druge stranke kao jednakovrijedne, čak i u slučaju kada se te mjere razlikuju od njihovih ili od onih koje se primjenjuju u trećim zemljama koje trguju istim proizvodom, ako stranka izvoznica objektivno dokaže stranci uvoznici da se domaćim mjerama doseže odgovarajuća razina važeće sanitarne ili fitosanitarne zaštite stranke uvoznice. U tu svrhu stranci uvoznici omogućuje se, u razumnoj mjeri i na zahtjev, pristup radi inspekcijskih pregleda, ispitivanja i drugih odgovarajućih postupaka.
2. Stranke će, na zahtjev i obostrani prihvrat, održavati savjetovanja radi ostvarivanja, kada je to primjenjivo, bilateralnih i multilateralnih sporazuma o priznavanju jednakovrijednosti određenih sanitarnih ili fitosanitarnih mjera.

Članak 30.

Određivanje sanitarnih i fitosanitarnih područja

U pogledu uvjeta uvoza stranke mogu, za svaki pojedini slučaj, predložiti i utvrditi područja određenog sanitarnog i fitosanitarnog statusa pozivajući se na članak 6. Sporazuma o SPS-u. Stranke će posebno osigurati da njihove sanitarne ili fitosanitarne mjere budu prilagođene sanitarnim ili fitosanitarnim svojstvima regije iz koje proizvod potječe i regije kojoj je namijenjen, bilo da se radi o cijeloj zemlji, dijelu zemlje ili o svim ili nekim dijelovima više zemalja.

Članak 31.

Transparentnost trgovinskih uvjeta i uvjeta razmjene informacija

1. Radi osiguravanja sukladnosti s propisima, stranke se međusobno obavješćuju o svakoj izmjeni zakonodavnih i upravnih zahtjeva o proizvodima u skladu s postupcima obavješćivanja iz Sporazuma o SPS-u i Sporazuma o TBT-u.
2. Prema potrebi stranke su suglasne da će se međusobno u pisanom obliku obavješćivati o mjerama poduzetima radi zabrane uvoza robe u cilju interveniranja

zbog bilo kojeg problema povezanog sa zdravljem (javno, životinjsko ili fitosanitarno), sprečavanjem rizika i okolišem, što je prije moguće i u skladu s preporukama predviđenima Sporazumom o SPS-u.

3. Stranke su suglasne da će razmjenjivati informacije u svrhu suradnje kako bi njihovi proizvodi bili u skladu s tehničkim propisima i normama nužnim za omogućivanje pristupa međusobnim tržištima.
4. Stranke će prema potrebi izravno razmjenjivati i informacije o drugim područjima za koja su sporazumne da su od potencijalne važnosti za njihove trgovinske odnose, uključujući pitanja sanitarne sigurnosti hrane, iznenadne pojave životinjskih i biljnih bolesti, znanstvenih mišljenja i ostalih bitnih događaja povezanih sa sigurnošću proizvoda.
5. Stranke su suglasne da će prema potrebi razmjenjivati informacije o epidemiološkom nadzoru bolesti životinja. U pogledu fitosanitarne zaštite stranke će razmjenjivati i informacije o pojavi parazita koji predstavljaju poznatu i neposrednu opasnost za drugu stranku, na njezin zahtjev.
6. Stranke su suglasne da će surađivati i međusobno se i brzo obavješćivati u slučaju da nova regionalna pravila mogu utjecati na njihovu međusobnu trgovinu, u skladu s postupcima obavješćivanja iz Sporazuma o SPS-u i Sporazuma o TBT-u.

Članak 32.

Regionalna integracija

1. Radi olakšavanja međusobne trgovine, stranke se obvezuju na regionalnoj razini, u mjeri u kojoj je to moguće, uskladiti norme, mjere i uvjete uvoza.
2. Ako u trenutku stupanja na snagu ovog Sporazuma već postoje uvjeti uvoza, države zapadnoafričke regije i države Europske unije će ih do uvođenja usklađenih uvjeta uvoza primjenjivati u skladu s načelom prema kojem proizvod s podrijetlom iz jedne od stranaka zakonito stavljen na tržište neke države druge stranke može biti zakonito stavljen i na tržište bilo koje druge države te stranke, bez daljnjih ograničenja ili administrativnih zahtjeva.
3. U pogledu mjera iz ovog poglavlja zapadnoafričke države osiguravaju da tretman proizvoda s podrijetlom iz Zapadne Afrike ne bude nepovoljniji od onoga koji primjenjuju na slične proizvode s podrijetlom iz Europske unije koji ulaze u zapadnoafričku regiju.

Članak 33.

Suradnja

1. Stranke prepoznaju važnost suradnje u području tehničkih propisa, sanitarnih i fitosanitarnih mjera i ocjenjivanja sukladnosti te sljedivosti radi ostvarivanja ciljeva ovog poglavlja.
2. Stranke su suglasne surađivati radi poboljšanja kvalitete i konkurentnosti prioritetnih proizvoda za države zapadnoafričke regije navedenih u Dodatku I. Prilogu D ovom Sporazumu i pristupa tržištu Europske unije, uključujući mjerama financijske pomoći u skladu s odredbama predviđenima u dijelu III., posebno u sljedećim područjima:
 - (a) uspostava odgovarajućeg okvira za razmjenu informacija i stručnosti među strankama;

- (b) suradnja s međunarodnim tijelima za normizaciju, metrologiju i akreditaciju, uključujući omogućivanje sudjelovanja predstavnika stranke Zapadne Afrike na sastancima tih tijela;
- (c) donošenje norma i tehničkih propisa, postupaka ocjenjivanja sukladnosti, usklađenih sanitarnih i fitosanitarnih mjera na regionalnoj razini na temelju mjerodavnih međunarodnih standarda;
- (d) jačanje sposobnosti sudionika u javnom i privatnom sektoru, uključujući informiranje i obuku, radi usklađivanja s fitosanitarnim normama, propisima i mjerama Europske unije te sudjelovanja u međunarodnim tijelima za normizaciju;
- (e) razvoj nacionalnih kapaciteta za usklađivanje s normama i ocjenjivanje sukladnosti i sljedivosti proizvoda te pristup tržištu Europske unije.

POGLAVLJE 4.

OSTALE NECARINSKE PREPREKE

Članak 34.

Zabrana količinskih ograničenja

Stupanjem na snagu ovog Sporazuma ukidaju se sve zabrane ili ograničenja koji se primjenjuju na uvoz ili izvoz i na trgovinu između dviju stranaka, osim carina i poreza te naknada i drugih davanja iz članaka 7. i 8. ovog Sporazuma o carinama, neovisno o tome provode li se kvotama, uvoznim ili izvoznim dozvolama ili drugim mjerama. Ne uvode se nikakve nove mjere. Odredbama ovog članka ne dovode se u pitanje odredbe o instrumentima zaštite trgovine iz poglavlja 2. i odredbe povezane s platnom bilancom iz članka 89. ovog Sporazuma.

Članak 35.

Nacionalni tretman unutarnjeg oporezivanja i propisa

1. Uvezeni proizvodi s podrijetlom s državnog područja jedne stranke ne podliježu, izravno ili neizravno, unutarnjim porezima ili drugim unutarnjim pristojbama višima od onih koji se primjenjuju, izravno ili neizravno, na slične proizvode druge stranke. Stranke si međusobno zabranjuju primjenu bilo kojeg drugog načina oporezivanja ili drugih nacionalnih davanja u cilju pružanja zaštite svojoj nacionalnoj proizvodnji.
2. Uvezeni proizvodi s podrijetlom iz jedne stranke uživaju tretman koji nije manje povoljan od tretmana odobrenog sličnim proizvodima druge stranke na temelju svih zakona, propisa i zahtjeva koji se primjenjuju na njihovu prodaju, ponudu za prodaju, kupnju, prijevoz, distribuciju ili korištenje na nacionalnom tržištu. Odredbama ovog stavka ne sprečava se primjena različitih davanja za unutarnji prijevoz koja se temelje isključivo na ekonomičnom korištenju prijevoznih sredstava, a ne na podrijetlu proizvoda.
3. Svaka se stranka uzdržava od uspostave ili održavanja na snazi bilo kakvih unutarnjih propisa o miješanju, obradi ili korištenju proizvoda prema točno određenim količinama ili omjerima kojima bi se zahtijevalo, izravno ili neizravno, da neki točno određeni iznos ili omjer proizvoda koji podliježe tom propisu mora dolaziti iz domaćih izvora. Osim toga, svaka se stranka uzdržava od primjene bilo

kakvog drugog oblika unutarnjih količinskih propisa u cilju pružanja zaštite svojoj proizvodnji.

4. Odredbama ovog članka ne sprečava se isplata subvencija namijenjenih isključivo nacionalnim proizvođačima, uključujući plaćanja koja proizlaze iz nacionalnih poreza i davanja primijenjenih u skladu s odredbama ovog članka i subvencija u obliku državnog otkupa nacionalnih proizvoda.
5. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na zakone, propise, postupke ili praksu koji se odnose na javnu nabavu.
6. Odredbe ovog članka primjenjuju se ne dovodeći u pitanje odredbe ovog Sporazuma o instrumentima zaštite trgovine.

POGLAVLJE 5.

OLAKŠAVANJE TRGOVINE, CARINSKA SURADNJA I UZAJAMNA ADMINISTRATIVNA POMOĆ

Članak 36.

Ciljevi

1. Stranke prepoznaju važnost carinske suradnje i olakšavanja trgovine u globalnom trgovinskom okruženju koje se razvija. Stranke su suglasne ojačati suradnju u tom području kako bi osigurale da se mjerodavnim zakonodavstvom i postupcima te administrativnim kapacitetima dotičnih upravnih tijela, ostvaruju ciljevi učinkovite kontrole i promicanja olakšavanja trgovine te doprinosi promicanju razvoja i regionalne integracije država potpisnica SGP-a.
2. Stranke priznaju da legitimni ciljevi javne politike, uključujući one koji se odnose na sigurnost i sprečavanje prijevara, neće ni na koji način biti ugroženi.
3. Stranke se obvezuju svaka na svojem državnom području osigurati slobodno kretanje robe obuhvaćene ovim Sporazumom.

Članak 37.

Carinska suradnja i uzajamna administrativna pomoć

1. Kako bi osigurale postupanje u skladu s odredbama ovog poglavlja te učinkovito odgovorile na ciljeve utvrđene u članku 36., stranke:
 - (a) razmjenjuju informacije o carinskim zakonodavstvima i postupcima;
 - (b) razvijaju zajedničke inicijative povezane s postupcima uvoza, izvoza i provoza te inicijative za ponudu učinkovite usluge poslovnoj zajednici;
 - (c) surađuju na automatiziranju carinskih i drugih trgovinskih postupaka i na uspostavi zajedničkih standarda za razmjenu podataka;
 - (d) donose, u mjeri u kojoj je to moguće, zajednička stajališta u međunarodnim organizacijama u području carina, primjerice WTO-u, Svjetskoj carinskoj organizaciji (WCO), Organizaciji ujedinjenih naroda (UN) i Konferenciji Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju (UNCTAD);
 - (e) surađuju u planiranju i provedbi tehničke pomoći, posebno u području carinskih reforma i olakšavanja trgovine u skladu s odredbama ovog Sporazuma; i

- (f) potiču suradnju među svim upravnim tijelima, organizacijama i ostalim uključenim institucijama, unutar zemlje ili izvan nje.
2. Neovisno o stavku 1., upravna tijela stranaka pružaju uzajamnu administrativnu pomoć u carinskim pitanjima u skladu s odredbama Protokola o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima.

Članak 38.

Carinsko zakonodavstvo i postupci

1. Stranke osiguravaju i poduzimaju sve napore kako bi se njihova zakonodavstva u području trgovine i carina te propisi i postupci temeljili na sljedećem:
- (a) važećim međunarodnim instrumentima i normama u području trgovine i carina, uključujući bitne elemente Međunarodne konvencije o pojednostavnjenju i usklađivanju carinskih postupaka (revidirana Konvencija iz Kyota), Okvir norma Svjetske carinske organizacije (WCO) za osiguravanje i olakšavanje svjetske trgovine, Model carinskih podataka WCO-a i Konvenciju o Harmoniziranom sustavu nazivlja i brojčanog označivanja robe (HS);
 - (b) korištenju jedinstvene carinske deklaracije ili jednakovrijednog elektroničkog dokumenta u svrhu uspostave carinskih deklaracija pri uvozu i izvozu;
 - (c) propisima kojima se omogućuje da gospodarski subjekti izbjegnu nepotrebne i diskriminirajuće mjere, jamči sprečavanje prijevara i predviđaju daljnje olakšice za gospodarske subjekte koji postignu visoku razinu usklađenosti s carinskim zakonodavstvom;
 - (d) primjeni suvremenih carinskih tehnika, uključujući procjenu rizika, pojednostavnjene postupke za unos i puštanje robe u promet, kontrole nakon puštanja robe u promet i metode poslovne revizije;
 - (e) postupnom razvoju sustava, uključujući one temeljene na informacijskoj tehnologiji, kako bi se olakšala elektronička razmjena podataka među gospodarskim subjektima, carinskim upravama i ostalim uključenim strukturama;
 - (f) sustavu obvezujućih informacija u području carina, posebno u pogledu razvrstavanja u carinsku tarifu i pravila o podrijetlu u skladu s pravilima predviđenima zakonodavstvima stranaka pod uvjetom da carinske službe raspolažu svim informacijama koje smatraju potrebnima;
 - (g) pravilima u odnosu na kazne za manja kršenja carinskih propisa ili na zahtjeve postupka koja su razmjerna i nediskriminirajuća i čija primjena ne dovodi do neopravdanog kašnjenja;
 - (h) transparentnim, nediskriminirajućim i razmjernim pravilima u odnosu na izdavanje dozvola carinskim zastupnicima. Stranke priznaju interes da se u budućnosti ukinu sve obveze obraćanja carinskim zastupnicima. Stranke se tim pitanjem bave u okviru Posebnog odbora za područje carina i olakšavanje trgovine;
 - (i) poštovanju odredaba Sporazuma WTO-a o inspekcijskim pregledima prije otpreme. Stranke priznaju interes da se u budućnosti ukinu svi zahtjevi kojima se predviđa provedba obveznih inspekcijskih pregleda prije otpreme robe ili na

odredištu. Stranke se tim pitanjem bave u okviru Posebnog odbora za područje carina i olakšavanje trgovine.

2. Kako bi poboljšale radne metode te osigurale poštovanje načela nediskriminacije, transparentnosti i učinkovitosti, stranke nastoje:
 - (a) poduzeti mjere potrebne za smanjenje, pojednostavnjenje i standardizaciju podataka i dokumentacije koji su potrebni carinskim i povezanim strukturama;
 - (b) pojednostavniti carinske zahtjeve i formalnosti u mjeri u kojoj je to moguće kako bi se ostvarilo brzo puštanje u promet i carinjenje robe;
 - (c) osigurati učinkovite, brze, nediskriminirajuće i dostupne postupke kojima se omogućuje pravo na žalbu protiv upravnih akata i drugih carinskih odluka koje utječu na uvoz, izvoz ili robu u provozu;
 - (d) osigurati održavanje etičkih normi primjenom mjera koje su odraz načela mjerodavnih međunarodnih konvencija i instrumenata u tom području, posebno Revidirane deklaracije iz Arushe iz 2003.

Članak 39.

Olakšanje provoza

1. Stranke osiguravaju slobodu provoza robe kroz svoje državno područje preko pravca koji je najprikladniji za provoz. U tom smislu eventualna ograničenja, kontrole i zahtjevi moraju se temeljiti na objektivnoj javnoj politici, biti nediskriminirajući i razmjerni te se ujednačeno primjenjivati.
2. Ne dovodeći u pitanje zakonitu carinsku kontrolu, stranke za robu u provozu iz državnog područja druge stranke osiguravaju tretman koji nije manje povoljan od onog koji se osigurava za robu s domaćeg tržišta, za izvoz, uvoz i njihovo kretanje.
3. Stranke uspostavljaju carinske režime provoza kojima se omogućuje kretanje robe bez obveze plaćanja carina ili drugih davanja, uz predložene odgovarajućih jamstava.
4. Stranke promiču i provode regionalne aranžmane provoza radi smanjenja prepreka u trgovini.
5. Stranke primjenjuju međunarodne norme i instrumente koji se odnose na provoz robe.
6. Stranke osiguravaju suradnju i koordinaciju svih odgovarajućih tijela na svojem državnom području radi olakšanja prometa u provozu i promicanja prekogranične suradnje.

Članak 40.

Odnosi s poslovnom zajednicom

Stranke su suglasne:

- (a) osigurati da cjelokupno zakonodavstvo, postupci, naknade i davanja budu javno dostupni odgovarajućim sredstvima, po mogućnosti u elektroničkom obliku;
- (b) poticati suradnju između subjekata i mjerodavnih upravnih tijela primjenom nearbitrarnih i javno dostupnih postupaka, poput memoranduma o razumijevanju koji se oslanjaju na one koje je objavio WCO;

- (c) osigurati da njihovi carinski zahtjevi i s njima povezani uvjeti te zahtjevi i postupci koji se na njih odnose nastave ispunjavati potrebe poslovne zajednice, slijede najbolju praksu i u najmanjoj mogućoj mjeri ograničavaju trgovinu;
- (d) da su potrebna pravodobna i redovita savjetovanja s predstavnicima trgovine o zakonodavnim prijedlozima i postupcima o carinskim i trgovinskim pitanjima. U tu svrhu svaka stranka uspostavlja odgovarajuće i redovne mehanizme savjetovanja između upravnih tijela i poslovne zajednice;
- (e) da mora proći dovoljno vremena između objave i stupanja na snagu novog ili izmijenjenog zakonodavstva, postupaka, carina ili davanja. Stranke objavljuju administrativne obavijesti, posebno o zahtjevima služba, postupcima unosa, radnom vremenu i operativnim postupcima carinskih ureda u lukama i na graničnim prijelazima te o kontaktnim točkama za dobivanje informacija.

Članak 41.

Carinska vrijednost

Sporazumom WTO-a o provedbi članka VII. GATT-a iz 1994. uređuje se primjena carinske vrijednosti na uzajamnu trgovinu među strankama. Stranke surađuju u cilju postizanja zajedničkog pristupa pitanjima povezanim s određivanjem carinske vrijednosti.

Članak 42.

Regionalna integracija u zapadnoafričkoj regiji

1. Stranke su suglasne unaprijediti carinske reforme, posebno usklađivanje postupaka i propisa, u cilju olakšavanja trgovine u zapadnoafričkoj regiji.
2. Za potrebe prethodno navedenog stranke uspostavljaju usku suradnju svih mjerodavnih struktura uvođenjem mjerodavnih međunarodnih norma u području carine.

Članak 43.

Suradnja

1. Stranke prepoznaju važnost suradnje u području carina i olakšavanja trgovine radi provedbe ovog Sporazuma.
2. U skladu sa stavkom 6. Priloga D Odluci Općeg vijeća WTO-a od 1. kolovoza 2004. te podložno odredbama predviđenima u dijelu III., stranke su suglasne uspostaviti odgovarajuće programe tehničke i financijske pomoći kojima se omogućuje provedba odredaba ovog poglavlja, posebno u odnosu na sljedeće:
 - (a) izradu mjerodavnog i pojednostavnjenih zakonodavnih i regulatornih odredaba;
 - (b) obavješćivanje i jačanje svijesti subjekata, uključujući obrazovanje uključenog osoblja;
 - (c) jačanje kapaciteta, osuvremenjivanje i međusobno povezivanje carinskih uprava i s njima povezanih službi.

Članak 44.

Prijelazne mjere

1. Stranke prepoznaju potrebu za prijelaznim mjerama radi osiguravanja neometane provedbe odredaba ovog poglavlja.
2. Ne dovodeći u pitanje svoje obveze u okviru WTO-a, stranka Zapadna Afrika koristi se prijelaznim razdobljem od pet (5) godina, od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma, radi ispunjenja obveza predviđenih u članku 38. stavku 1. točkama (b) i (d). Taj se rok može preispitati s obzirom na rezultate reforma koje zapadnoafrička regija mora provesti u suradnji s Europskom unijom.

Članak 45.

Poseban odbor za područje carina i olakšavanje trgovine

1. Stranke osnivaju Poseban odbor za područje carina i olakšavanje trgovine, sastavljen od predstavnika stranaka.
2. Zadaće su Posebnog odbora za područje carina i olakšavanje trgovine sljedeće:
 - (a) osigurati praćenje provedbe i primjene ovog poglavlja, Protokola o pravilima o podrijetlu i Protokola o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima;
 - (b) služiti kao forum za savjetovanje i raspravu o svim carinskim pitanjima, posebno carinskim režimima i postupcima carinjenja, pravilima o podrijetlu, carinskoj vrijednosti, tarifnom razvrstavanju, carinskoj suradnji i uzajamnoj administrativnoj pomoći;
 - (c) razviti suradnju radi izrade, uvođenja i kontrole primjene carinskih režima i postupaka carinjenja, pravila o podrijetlu i uzajamne administrativne pomoći.
3. Poseban odbor za područje carina i olakšavanje trgovine sastaje se jednom godišnje, na dan i s dnevnim redom koje su stranke unaprijed dogovorile. Prema potrebi, stranke mogu odlučiti sazvati *ad hoc* sastanak odbora.
4. Posebnim odborom za područje carina i olakšavanje trgovine predsjedava svaka stranka naizmjenice.
5. Poseban odbor za područje carina i olakšavanje trgovine podnosi izvješće Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a.

POGLAVLJE 6.

POLJOPRIVREDA, RIBARSTVO I SIGURNA OPSKRBA HRANOM

Članak 46.

Ciljevi

1. Stranke prepoznaju da u zapadnoafričkoj regiji sektori poljoprivrede, uključujući stočarstvo, i ribarstva predstavljaju znatan dio BDP-a, imaju presudnu ulogu u suzbijanju nesigurnosti opskrbe hranom i omogućuju prihode i zaposlenost većem dijelu aktivnog stanovništva.
2. Ovim se Sporazumom, njegovim gospodarskim i trgovinskim učincima i djelovanjima u okviru razvojnog programa SGP-a treba doprinijeti povećanju produktivnosti, konkurentnosti i diversifikacije proizvodnje u sektorima poljoprivrede i ribarstva. Njime se treba olakšati i razvoj sektora obrade poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i proizvoda ribarstva te rasta trgovine tim

proizvodima među strankama, u skladu s održivim gospodarenjem prirodnim resursima.

3. Stranke prepoznaju još neiskorištene poljoprivredne mogućnosti u zapadnoafričkoj regiji te nužnost podržavanja provedbe nacionalnih i regionalnih poljoprivrednih politika u okviru politika suradnje koje stranke uspostavljaju u skladu s odredbama predviđenima u dijelu III. ovog Sporazuma.
4. Stranke prepoznaju da su ribolovni, biološki i morski resursi od velikog interesa za Europsku uniju i zapadnoafričku regiju te da im stvarni rizici iscrpljivanja stokova, u prvom redu industrijskim ribarstvom, nameću promicanje održivog gospodarenja ribolovnim i vodenim resursima.
5. Stranke prepoznaju i da su ribarstvo i morski ekosustavi zapadnoafričkih država složeni, biološki raznoliki i krhki te da se pri njihovu iskorištavanju to treba uzeti u obzir očuvanjem i održivim i učinkovitim gospodarenjem ribarstvom i s njime povezanim ekosustavima na temelju znanstvenih preporuka i načela opreznosti utvrđenog u Kodeksu ponašanja Organizacije Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO) za odgovorne ribolovne aktivnosti.
6. Stranke prepoznaju i gospodarsku i socijalnu važnost aktivnosti povezanih s ribarstvom i iskorištavanjem živih morskih resursa zapadnoafričkih država te potrebu maksimiziranja doprinosa tih aktivnosti sigurnosti opskrbe hranom, zapošljavanju, smanjenju siromaštva, rastu prihoda i socijalnoj stabilnosti zajednica koje žive od ribarstva.
7. Stranke prepoznaju da su osiguravanje sigurnosti opskrbe stanovništva hranom i povećanje sredstava za život u ruralnoj sredini ključni čimbenici u smanjenju siromaštva te da trebaju biti predmet proširenog okvira održivog razvoja – milenijskih razvojnih ciljeva. Stoga su suglasne surađivati u cilju izbjegavanja svakog prekida na tržištima poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima u Zapadnoj Africi.
8. Europska unija obvezuje se da će svojim politikama, uključujući i ribarstvenu politiku, podržati zapadnoafričke zemlje u razvoju učinkovitog sustava praćenja, kontrole i nadzora (SCS) ribarstva.
9. Stranke su suglasne i o važnosti koju za regiju ima uvođenje politika kojima se omogućuje povećanje dobrobiti proizašlih iz ribarstva u korist stanovništva zapadnoafričke regije.
10. Radi ostvarenja ciljeva navedenih u prethodnom članku, stranke u potpunosti uzimaju u obzir različitost karakteristika i gospodarskih, socijalnih i okolišnih potreba te razvojnih strategija stranke Zapadne Afrike.

Članak 47.

Sigurnost opskrbe hranom

Ako provedba ovog Sporazuma za stranku Zapadnu Afriku ili državu zapadnoafričke regije dovede ili može dovesti do poteškoća u raspoloživosti proizvoda nužnih za osiguravanje sigurnosti opskrbe hranom ili pristupa tim proizvodima, stranka Zapadna Afrika ili država zapadnoafričke regije moći će poduzeti odgovarajuće mjere u skladu s postupcima opisanim u članku 22.

Članak 48.

Suradnja u području poljoprivrede i sigurnosti opskrbe hranom

1. Suradnja u području poljoprivrede i sigurnosti opskrbe hranom predmet su članaka 53. i 69. Sporazuma iz Cotonoua. Stranke su suglasne da su odredbe Sporazuma iz Cotonoua koje se odnose na ovo poglavlje i ovaj Sporazum komplementarne i međusobno se podupiru.
2. Kako bi se zemljama zapadnoafričke regije omogućilo osiguravanje sigurnosti opskrbe hranom njihovih stanovništava i promicanje održive poljoprivrede, stranke u skladu s odredbama dijela III. ispituju sve mjere suradnje, posebno radi:
 - (a) promicanja provedbe programa navodnjavanja i gospodarenja vodom;
 - (b) promicanja tehnološkog napretka, inovacije i diversifikacije u poljoprivrednom sektoru;
 - (c) proširenja uporabe okolišno prihvatljivih poljoprivrednih sirovina;
 - (d) razvoja istraživanja u cilju proizvodnje poboljšanog sjemena te njegove uporabe među seoskim stanovništvom;
 - (e) razvoja integriranog sustava poljoprivrede i stočarstva;
 - (f) poboljšanja konzerviranja poljoprivrednih proizvoda;
 - (g) jačanja uloge savjetodavne podrške države privatnim subjektima;
 - (h) jačanja poljoprivrednih sektora;
 - (i) uređenja opskrbnih trasa i putova radi poboljšanja sabiranja i kretanja poljoprivrednih proizvoda;
 - (j) doprinosa poboljšanju sustava upozorenja radi sprečavanja kriza;
 - (k) doprinosa razvoju regionalnih burza radi bolje centralizacije informacija o regionalnoj raspoloživosti prehrambenih proizvoda;
 - (l) promicanja ugovorne poljoprivrede s partnerima Europske unije, primjerice ponudom bioloških proizvoda;
 - (m) utvrđivanja novih razvojnih i izvoznih mogućnosti za proizvode velike međunarodne potražnje;
 - (n) promicanja reforma zemljišnog prava u cilju povećanja pravne sigurnosti poljoprivrednika te promicanja razvoja učinkovite poljoprivrede i iskorištavanja kredita za privatna ulaganja u poljoprivredni sektor.
3. Stranke su suglasne da bi zbog posebnih situacija nestašice hrane mogla biti potrebna provedba posebnih i trenutačnih programa pomoći u hrani u korist zemalja suočenih s tim situacijama. Međutim tim se programima ni na koji način ne bi trebale ugroziti politike sigurnosti opskrbe hranom koje su na snazi u državama korisnicama te pomoći.
4. Radi ograničavanja eventualnih štetnih učinaka uvoza pomoći u hrani u zapadnoafričku regiju, stranke se obvezuju davati prednost trostranim aranžmanima pružanja pomoći u hrani kojima se potiče stavljanje na tržište lokalnih poljoprivrednih proizvoda.
5. Stranke naglašavaju važnost poljoprivrednog sektora za gospodarstvo i sigurnost opskrbe hranom Zapadne Afrike te posebno osjetljivost sektora koji ovise o

međunarodnim tržištima. Svaka stranka osigurava transparentnost svojih politika i mjera unutarnje potpore. U tu svrhu Europska unija Zapadnoj Africi redovito i bilo kojim odgovarajućim sredstvom dostavlja izvješća o svojim mjerama, koja posebno obuhvaćaju pravni temelj, oblike i mjere te odgovarajuće iznose. Na zahtjev jedne stranke, stranke mogu razmjenjivati informacije o svim mjerama poljoprivredne politike.

6. Stranka Europska unija obvezuje se da neće koristiti izvozne subvencije za poljoprivredne proizvode koje izvozi u Zapadnu Afriku.
7. Radi provedbe suradnje u području poljoprivrede i sigurnosti opskrbe hranom, stranke uspostavljaju trajni mehanizam dijaloga o svim područjima spomenutima u ovom članku. Stranke će sporazumno utvrditi način održavanja tog dijaloga.

Članak 49.

Suradnja u području ribarstva

1. Radi razvoja i promicanja suradnje u ribarstvu stranke se, u skladu s odredbama predviđenima u dijelu III., obvezuju:
 - (a) surađivati u cilju održivog gospodarenja ribolovnim resursima zapadnoafričke regije i primjenjivati načelo opreznosti pri određivanju održive razine ulova i utvrđivanju uvjeta pristupa ribolovnim resursima koje valja poštovati kako bi se izbjeglo pretjerano iskorištavanje stokova te negativni učinak na okoliš i ekosustav;
 - (b) promicati poboljšanje kapaciteta ponude i konkurentnosti proizvoda ribarstva. U tu svrhu Europska unija obvezuje se podržati države članice regije u ispunjenju zahtjeva koji proizlaze iz primjene sanitarnih i fitosanitarnih mjera (SPS) te razvoju regionalnog tržišta proizvoda ribarstva;
 - (c) promicati ulaganja i pristup financiranju radi povećanja produktivnosti ribolovnih poduzeća regije;
 - (d) surađivati u cilju održivog gospodarenja malim ribolovom i izradom i uvođenjem politike razvoja akvakulture u Zapadnoj Africi;
 - (e) izraditi i predložiti minimalne mjere koje plovila moraju poštovati radi boljeg praćenja, kontrole i nadzora njihovih aktivnosti;
 - (f) poduzimati koordinirane napore radi poboljšanja načina sprečavanja, odvrćanja i iskorjenjivanja nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova te poduzimanja odgovarajućih mjera u tu svrhu. Temeljem prethodno navedenog stranke se obvezuju poduzeti sve potrebne mjere kako bi se ukinuo nezakonit ribolov i spriječio njegov nastavak ne dovodeći u pitanje sve ostale radnje koje smatraju primjerenima;
 - (g) uspostaviti sustav za praćenje plovila (VMS) za cijelu Zapadnu Afriku, pri čemu će se sve zapadnoafričke države koristiti kompatibilnim VMS-om;
 - (h) pored obaveznog kompatibilnog VMS-a, cijela Zapadna Afrika, zajedno sa strankom Europskom unijom, obvezuje se razviti druge mehanizme radi osiguravanja učinkovitih politika kontrole i nadzora;
 - (i) pojednostavniti postupke i uvjete sljedivosti i certificiranja proizvoda ribarstva koji se izvoze iz regije na tržište Europske unije;

- (j) poboljšati i ojačati mehanizme i sredstva kontrole, nadzora i praćenja ribarstva, u cilju suzbijanja nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, uključujući donošenje minimalnih mjera koje plovila moraju poštovati radi omogućivanja praćenja, kontrole i nadzora njihovih aktivnosti;
- (k) odobriti poduzimanje odgovarajućih zaštitnih mjera na temelju znanstvenih preporuka i nakon savjetovanja s raznim dionicima, uključujući Europsku uniju ako bi održivo gospodarenje ribolovnim i vodenim resursima regije moglo biti ugroženo;
- (l) ojačati znanstveno istraživanje o poznavanju stanja ribolovnih resursa zapadnoafričke regije;
- (m) poboljšati i ojačati informacijski sustav i sustav statističke obrade ribolova, posebno za migratorne vrste;
- (n) ojačati suradnju u svim područjima od zajedničkog interesa koja su povezana s ribarstvom.

Članak 50.

Regionalna integracija

1. Stranke priznaju da će se većom integracijom poljoprivrednih i prehrambenih tržišta i sektora među zapadnoafričkim državama, tako da se postupno uklone preostale prepreke i donese odgovarajući regulatorni okvir, doprinijeti produbljivanju procesa regionalne integracije i ostvarivanju ciljeva ovog poglavlja.
2. U skladu s odredbama predviđenima u dijelu III. i razvojnom programu SGP-a stranke rade na izradi i provedbi regionalnih sektorskih politika u području poljoprivrede i ribarstva te poboljšavaju učinkovitosti regionalnih tržišta sektora poljoprivrede i ribarstva.

Članak 51.

Razmjena informacija i savjetovanje o pitanjima poljoprivrede i ribarstva

1. Stranke su suglasne razmjenjivati iskustva, informacije i najbolju praksu te se savjetovati o svim područjima koja su obuhvaćena ciljevima ovog poglavlja i koja su važna za trgovinu među strankama.
2. Stranke su suglasne da će taj dijalog biti posebno koristan u sljedećim područjima:
 - (a) razmjena informacija o poljoprivrednoj proizvodnji, potrošnji i trgovini te o razvoju tržišta poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva;
 - (b) razmjena informacija o politikama, zakonima i propisima koji se odnose na poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo;
 - (c) rasprava o političkim i institucionalnim promjenama koje su potrebne za potporu preobrazbi poljoprivrednog i ribarskog sektora te za oblikovanje i provedbu regionalnih politika u području poljoprivrede, hrane, ruralnog razvoja i ribarstva pri ostvarivanju regionalne integracije;
 - (d) razmjena mišljenja o novim tehnologijama te politikama i mjerama koje se odnose na kontrolu kvalitete;

- (e) razmjena mišljenja u cilju boljeg poznavanja i praćenja privatnih norma na snazi u Europskoj uniji.

DIO III.

SURADNJA RADI USPOSTAVE RAZVOJNE DIMENZIJE I OSTVARIVANJA CILJEVA SGP-a

Članak 52.

Ciljevi

1. Stranke se u okviru ovog Sporazuma obvezuju ojačati svoju suradnju i preuzimaju zajedničku obvezu za provedbu SGP-a i ostvarenje njegovih ciljeva. Stranka Europska unija obvezuje se stranci Zapadnoj Africi pružati podršku u provedbi SGP-a koji je nositelj razvoja.
2. Zajednička obveza stranaka uključena je u viziju razvoja zapadnoafričke regije i njome se doprinosi ostvarenju prioriteta utvrđenih u dijelu I. ovog Sporazuma. U tu svrhu stranke prepoznaju da poboljšanje pristupa tržištu Europske unije ne predstavlja dostatan uvjet za postizanje profitabilne uključenosti zapadnoafričke regije u svjetsku trgovinu. Stoga se obvezuju provesti učinkovite mjere kojima se u zapadnoafričkoj regiji treba doprinijeti uspostavi jakih, konkurentnih i raznolikih gospodarskih temelja, produbljivanju njezine gospodarske integracije i prilagodbi regije novom kontekstu nastalom na temelju ovog Sporazuma kako bi se ostvarila korist od gospodarskog partnerstva.

Članak 53.

Načela

1. Stranke su suglasne provesti suradnju u cilju pružanja tehničke i financijske podrške naporima Zapadne Afrike u provedbi obveza preuzetih u okviru ovog Sporazuma. Suradnja je usmjerena i pružanju pomoći zapadnoafričkoj regiji u ukidanju ograničenja kojima se onemogućuje diversifikacija i rast njezine proizvodnje radi povećanja međuregionalne trgovine i iskorištavanja otvorenosti europskog tržišta. Obvezuju se provesti razvojni program SGP-a (PAPED) radi osiguravanja ostvarivanja ciljeva Sporazuma. U tu će se svrhu provesti odredbe Sporazuma iz Cotonoua koje se odnose na gospodarsku i regionalnu suradnju i integraciju kako bi se maksimizirale koristi ovog Sporazuma.
2. Stranke su suglasne osigurati usklađenost razvojne suradnje i međunarodnih obveza stranaka u području održivog razvoja i regionalnih razvojnih strategija.
3. Novi trgovinski režim koji se uspostavlja ovim Sporazumom i obveze preuzete u skladu s razvojnom suradnjom dopunjuju razvojnu dimenziju Sporazuma i zajednički joj doprinose. U skladu s člankom 2. stavkom 4. ovog Sporazuma novi trgovinski režim temelji se na uzajamnosti i uvažavanju razlika u razini razvoja te se njime uvodi poseban i različit tretman i postupna i asimetrična liberalizacija za Zapadnu Afriku.
4. Stranke su suglasne i da odredbe ovog dijela ne treba tumačiti na način da Zapadnu Afriku sprečavaju u postizanju njezinih ciljeva rasta i razvoja, provedbi njezinih politika ili ostvarivanju njezine regionalne integracije.

Članak 54.

Načini financiranja

1. Europska unija obvezuje se podržati aktivnosti i projekte povezane s razvojnom dimenzijom Sporazuma. Financiranje Europske unije², povezano s razvojnom suradnjom između Zapadne Afrike i Europske unije kojom se podupire provedba ovog Sporazuma, provest će se na temelju:
 - (a) pravila i postupaka predviđenih Sporazumom iz Cotonoua, posebno postupaka sastavljanja programa Europskog fonda za razvoj;
 - (b) mjerodavnih instrumenata financiranih iz općeg proračuna Europske unije;
 - (c) drugih financijskih mehanizama koje treba uspostaviti u slučaju isteka Sporazuma iz Cotonoua.
2. Države članice Europske unije zajednički se obvezuju svojim odnosnim razvojnim politikama i instrumentima, među ostalim i u okviru pomoći za trgovinu, podržati razvojne aktivnosti za poticanje regionalne gospodarske suradnje i provedbu ovog Sporazuma na nacionalnoj i regionalnoj razini u skladu s načelima učinkovitosti, suradnje i komplementarnosti pomoći.
3. Europska unija i njezine države članice obvezuju se financirati razvojnu dimenziju Sporazuma tijekom razdoblja koje odgovara najmanje trajanju liberalizacije trgovine Zapadne Afrike na temelju ovog Sporazuma u skladu s financijskim instrumentima, zakonskim odredbama stranaka i načelima navedenima u članku 2. ovog Sporazuma.
4. Europska unija i njezine države članice obvezuju se podržati Zapadnu Afriku u iskorištavanju dodatnog financiranja drugih ulagača za razvojnu dimenziju Sporazuma.

Članak 55.

Razvojni program SGP-a

Podržavajući autonomne napore regije za osiguravanje njezina napretka stranke provode financijske i tehničke propise koji su potrebni za provedbu razvojnog programa SGP-a (PAPED) i ostvarivanje njegovih ciljeva u skladu s člankom 54. radi postizanja razvojne dimenzije ovog Sporazuma.

Članak 56.

Ciljevi PAPED-a

1. Razvojni program SGP-a uključen je u dugoročnu viziju radi postizanja razvojnih ciljeva Sporazuma. Opći mu je cilj izgraditi konkurentno regionalno gospodarstvo, skladno integrirano u globalno gospodarstvo, kojim se potiče održivi rast i održivi razvoj. Osigurava se usklađenost između PAPED-a i programa pomoći za trgovinu zapadnoafričke regije te regionalnih strategija gospodarskog i sektorskog razvoja regije.
2. Poseban cilj razvojnog programa SGP-a jest omogućiti zapadnoafričkoj regiji da u potpunosti iskoristi mogućnosti koje se nude u okviru SGP-a i bolje se nositi s troškovima prilagodbe i izazovima povezanim s provedbom Sporazuma.

² Države članice nisu uključene.

3. U tu svrhu program treba doprinijeti:
- (a) ostvarenju brzog i održivoga gospodarskog rasta kojim će se u zapadnoafričkoj regiji otvoriti radna mjesta, doprinijeti održivom gospodarskom razvoju i smanjenju siromaštva;
 - (b) jačoj diversifikaciji i konkurentnosti gospodarstava zapadnoafričke regije;
 - (c) rastu proizvodnje i prihoda stanovništava;
 - (d) produbljivanju procesa regionalne integracije i rastu međuregionalne trgovine;
 - (e) rastu udjela tržišta zapadnoafričke regije na europskom tržištu, među ostalim, poboljšanim pristupom tom tržištu;
 - (f) promicanju ulaganja u Zapadnu Afriku, partnerstva između privatnih sektora Europske unije i Zapadne Afrike i poboljšanju poslovnog okruženja u zapadnoafričkoj regiji.

Članak 57.

Osi PAPED-a

Područja djelovanja obuhvaćena razvojnim programom SGP-a oblikuju se oko pet osi:

- (a) diversifikacija i rast proizvodnih kapaciteta;
- (b) razvoj međuregionalne trgovine i olakšavanje pristupa međunarodnim tržištima;
- (c) poboljšanje i jačanje nacionalnih i regionalnih infrastruktura povezanih s trgovinom;
- (d) provedba neophodnih prilagodba i uvažavanje ostalih potreba povezanih s trgovinom;
- (e) provedba i praćenje/evaluacija SGP-a od zapadnoafričke regije.

Članak 58.

Načini provedbe PAPED-a

1. Razvojni program SGP-a predmet je Protokola koji je sastavni dio Sporazuma i nalazi se u Prilogu F. Načini provedbe tog programa utvrđeni su u Protokolu.
2. PAPED se provodi na temelju matrice aktivnosti uz koju su priloženi financijska procjena, vremenski raspored i pokazatelji za praćenje provedbe. Provedba matrice aktivnosti podložna je financijskoj obvezi Europske unije i njezinih država članica u skladu s odredbama prethodno navedenog članka 54.
3. PAPED je podložan procjeni u vremenskim razmacima koje utvrde stranke. PAPED se redovno revidira na temelju rezultata njegove provedbe i učinka Sporazuma. U tu se svrhu mehanizmom temeljenim na zajednički utvrđenim pokazateljima omogućuje trajno praćenje provedbe programa i procjena njegovih učinaka.
4. U okviru zajedničke procjene iz stavka 3. stranke nastoje postići sinergiju između brzine provedbe obveza koje je preuzela zapadnoafrička regija, s jedne strane, i napretka postignutog provedbom aktivnosti programâ PAPED-a, uključujući iskorištavanje resursa za njegovo financiranje, te poboljšanjem konkurentnosti i proizvodnih kapaciteta regije, s druge strane. Stranke u okviru Zajedničkog vijeća SGP-a poduzimaju mjere u skladu s odredbama ovog Sporazuma, posebno članka 54., kako bi ojačale tu sinergiju.

Članak 59.

Potpora provedbi pravila

Stranke su suglasne da provedba trgovinskih pravila, čija su područja suradnje detaljno utvrđena u pojedinim poglavljima ovog Sporazuma, predstavlja temeljni element za postizanje njegovih ciljeva. Suradnja u tom području provest će se u skladu s načinima predviđenima u članku 54.

Članak 60.

Fiskalna prilagodba

1. Stranke prepoznaju izazove koje bi ukidanje ili bitno sniženje carina predviđenih ovim Sporazumom moglo predstavljati za zapadnoafričku regiju i suglasne su uspostaviti dijalog i suradnju u tom području.
2. S obzirom na vremenski raspored ukidanja carinskih tarifa koji su stranke utvrdile u ovom Sporazumu, stranke su suglasne uspostaviti dubinski dijalog o reformama i mjerama fiskalne prilagodbe radi ukidanja proračunskog deficita i konačnog osiguravanja proračunske ravnoteže zemalja zapadnoafričke regije.
3. Zapadna Afrika obvezuje se provesti porezne reforme u okviru porezne tranzicije koja je nastupila uslijed liberalizacije. Europska unija obvezuje se Zapadnoj Africi pružiti podršku u provedbi tih reformi. Uzimajući u obzir reforme, Europska unija obvezuje se pružiti financijske resurse za pokriće neto poreznog učinka, koji su stranke utvrdile, povezanog s ukidanjem carinskih tarifa.

Članak 61.

Instrumenti

1. U okviru provedbe odredaba dijela III. ovog Sporazuma stranke su suglasne uspostaviti sljedeće instrumente:
 - (a) Opservatorij konkurentnosti;
 - (b) Regionalni fond SGP-a.
2. Opservatorij konkurentnosti jedan je od instrumenata praćenja i procjene provedbe Sporazuma. Njime su obuhvaćeni jasni pokazatelji praćenja i procjene na temelju kojih se ocjenjuje učinak SGP-a. Ti se pokazatelji utvrđuju nakon potpisivanja Sporazuma.
3. Stranke prepoznaju korisnost regionalnih mehanizama financiranja. Regionalni fond SGP-a glavni je instrument financiranja razvojnog programa SGP-a. To je povlašteni instrument za usmjerivanje pomoći Europske unije i njezinih država članica.
4. U tu svrhu Regionalni fond SGP-a uspostavlja regija, za potrebe regije, radi usmjerivanja financiranja na regionalnoj razini, a prema potrebi i na nacionalnoj razini, te radi učinkovite provedbe mjera pomoći u skladu s ovim Sporazumom.
5. Europska unija i njezine države članice obvezuju se usmjerivati svoju pomoć bilo mehanizmima financiranja svojstvenih regiji, bilo onima koje odaberu zemlje potpisnice ovog Sporazuma. Ti će se mehanizmi uspostaviti u skladu s načelima učinkovitosti pomoći iz Pariške deklaracije radi osiguravanja pojednostavnjene, učinkovite i brze provedbe. Stranke će se moći usuglasiti o bilo kojem drugom mehanizmu ili načinu financiranja.

6. Načine funkcioniranja dvaju instrumenata iz stavka 1. ovog članka posebno će utvrditi Zajednički odbor SGP-a.

DIO IV.
IZBJEGAVANJE I RJEŠAVANJE SPOROVA
POGLAVLJE 1.

CILJ, PODRUČJE PRIMJENE I STRANKE

Članak 62.

Cilj

Cilj je ovog dijela Sporazuma uspostavljanje načina za izbjegavanje i rješavanje sporova do kojih može doći među strankama u cilju postizanja rješenja koje je zadovoljavajuće za obje stranke.

Članak 63.

Područje primjene

1. Ovaj se dio primjenjuje na svaki spor o tumačenju i primjeni ovog Sporazuma, podložno odredbama članaka 20. i 21.
2. Neovisno o stavku 1., postupak predviđen u članku 98. Sporazuma iz Cotonoua primjenjuje se u slučaju sporova o financiranju razvojne suradnje.

Članak 64.

Stranke u sporu

1. Europska unija i njezine države članice smatraju se jednom strankom za potrebe izbjegavanja i rješavanja sporova koji nastanu primjenom ovog Sporazuma.
2. ECOWAS, UEMOA i sve zapadnoafričke države, uključujući Mauritaniju, također se smatraju jednom strankom za potrebe izbjegavanja i rješavanja sporova koji nastanu primjenom ovog Sporazuma.

POGLAVLJE 2.

IZBJEGAVANJE SPOROVA: SAVJETOVANJE I POSREDOVANJE

Članak 65.

Savjetovanja

1. Stranke nastoje sporove obuhvaćene člankom 63. riješiti tako da započnu savjetovanja u dobroj vjeri u cilju postizanja rješenja zadovoljavajućeg za obje stranke.
2. Stranka koja traži savjetovanja čini to slanjem pisanog zahtjeva drugoj stranci i njegove preslike Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a, u kojem navodi spornu mjeru i odredbe ovog Sporazuma s kojima, prema njezinu mišljenju, ta mjera nije sukladna.

3. Savjetovanja se održavaju u roku od četrdeset (40) dana od datuma podnošenja zahtjeva. Smatraju se okončanima u roku od šezdeset (60) dana od datuma podnošenja zahtjeva, osim ako se obje stranke dogovore o nastavku savjetovanja. Informacije razmijenjene tijekom savjetovanja ostaju povjerljive.
4. U hitnim situacijama, posebno onima koje uključuju pokvarljivu ili sezonsku robu, savjetovanja se pokreću u roku od petnaest (15) dana od datuma podnošenja zahtjeva, a smatraju se okončanima u roku od trideset (30) dana od datuma podnošenja zahtjeva.
5. U svim fazama izbjegavanja i rješavanja sporova stranka Europska unija pridavat će posebnu pozornost situaciji, pitanjima i posebnim interesima zapadnoafričkih država i zapadnoafričke regije.
6. Ako se savjetovanja ne pokrenu u rokovima utvrđenima u stavku 3. ili 4., ili ako su savjetovanja okončana bez postizanja rješenja zadovoljavajućeg za obje stranke, stranka koja je izjavila prigovor može zatražiti primjenu arbitražnog postupka predviđenog ovim Sporazumom.

Članak 66.

Posredovanje

1. Ako se savjetovanjima ne postigne rješenje zadovoljavajuće za obje stranke, stranke se mogu sporazumno obratiti posredniku. Osim ako stranke odluče drukčije, referentni uvjeti za posrednike jesu oni na koje se upućuje u zahtjevu za savjetovanje.
2. Ako se stranke u sporu u roku od deset (10) dana od dana podnošenja zahtjeva za posredovanje ne usuglase o posredniku, predsjednik Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a, ili osoba koju on ovlasti, kojem se obratila jedna od stranaka, odabire posrednika ždrijebom iz skupine osoba uvrštenih na popis iz članka 83., koje nisu državljani nijedne stranke. Odabir se dovršava u roku od dvadeset (20) dana od datuma podnošenja zahtjeva za posredovanje u prisutnosti predstavnika svake stranke.
3. Posrednik saziva sastanak stranaka najkasnije trideset (30) dana nakon što je odabran. Prima podneske svake stranke najkasnije petnaest (15) dana prije sastanka i priopćuje mišljenje najkasnije četrdeset pet (45) dana nakon što je odabran.
4. U svojem mišljenju posrednik može dati preporuke o načinu rješavanja spora u skladu s odredbama iz članka 63. Mišljenje posrednika nije obvezujuće.
5. Stranke se mogu dogovoriti o izmjeni rokova iz stavka 3. Te rokove može odlučiti izmijeniti i posrednik na zahtjev jedne od stranaka ili na vlastitu inicijativu, ovisno o posebnim poteškoćama s kojima se susreće dotična stranka i složenosti predmeta.
6. Postupci posredovanja, a posebno sve razmijenjene informacije i stajališta stranaka tijekom postupaka, ostaju povjerljivi.

POGLAVLJE 3.

POSTUPCI ZA RJEŠAVANJE SPOROVA

Odjeljak I. – Arbitražni postupak

Članak 67.

Pokretanje arbitražnog postupka

1. Ako stranke ne uspiju riješiti spor savjetovanjima predviđenima u članku 65. ovog Sporazuma ili posredovanjem predviđenim u članku 66., stranka koja je izjavila prigovor može zatražiti osnivanje arbitražnog vijeća.
2. Zahtjev za osnivanje arbitražnog vijeća upućuje se u pisanom obliku stranci protiv koje je izjavljen prigovor i Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a. Stranka koja je izjavila prigovor u svom zahtjevu navodi dotičnu situaciju i/ili spornu mjeru te iznosi razloge zbog kojih se tom situacijom i/ili mjerom krše odredbe ovog Sporazuma.

Članak 68.

Osnivanje arbitražnog vijeća

1. Arbitražno vijeće sastoji se od tri arbitra.
2. U roku od deset (10) dana od dana podnošenja zahtjeva za osnivanje arbitražnog vijeća Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a stranke se savjetuju kako bi postigle dogovor o sastavu arbitražnog vijeća.
3. U slučaju da se stranke ne mogu dogovoriti o sastavu arbitražnog vijeća u roku predviđenom u stavku 2., svaka stranka može zatražiti da predsjednik Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a ili osoba koju on ovlasti odabere sva tri člana ždrijebom s popisa utvrđenog prema članku 83.: jednog među osobama koje je predložila stranka koja je izjavila prigovor, jednog među osobama koje je predložila stranka protiv koje je izjavljen prigovor i jednog među osobama koje su stranke odabrale da obnašaju dužnost predsjednika. U slučaju da se stranke usuglase oko jednog člana ili više članova arbitražnog vijeća, svi preostali članovi biraju se jednakim postupkom.
4. Predsjednik Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a ili osoba koju on ovlasti bira arbitre ždrijebom u roku od pet (5) dana od primitka zahtjeva iz stavka 3., u prisutnosti predstavnika svake stranke. Stranke se obavješćuju o danu i satu odabira. Propust jedne stranke da na poziv pošalje svojeg predstavnika neće ni na koji način umanjiti valjanost odabira.
5. Datum osnivanja arbitražnog vijeća jest datum kada se sve troje arbitara smatra odabranima.
6. Načini namirivanja troškova arbitraže utvrđeni su u pravilniku.

Članak 69.

Privremeno izvješće arbitražnog vijeća

Arbitražno vijeće strankama dostavlja privremeno izvješće koje se sastoji od opisnog dijela te njegovih nalaza i zaključaka u pravilu najkasnije sto dvadeset (120) dana od osnivanja arbitražnog vijeća. Svaka stranka može arbitražnom vijeću podnijeti pisane primjedbe o konkretnim aspektima privremenog izvješća u roku od petnaest (15) dana od podnošenja izvješća.

Članak 70.

Odluka arbitražnog vijeća

1. Arbitražno vijeće svoju odluku dostavlja strankama i Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a najkasnije u roku od sto pedeset (150) dana od osnivanja arbitražnog vijeća. Ako arbitražno vijeće smatra da ne može održati taj rok, predsjednik arbitražnog vijeća mora o tome u pisanom obliku obavijestiti stranke i Zajednički odbor za provedbu SGP-a, navodeći razloge za odgodu i datum kada vijeće namjerava zaključiti svoj rad. Arbitražna se odluka ni pod kojim okolnostima ne donosi kasnije od sto osamdeset (180) dana od osnivanja arbitražnog vijeća.
2. U hitnim slučajevima, uključujući one u vezi s kvarljivom ili sezonskom robom, arbitražno vijeće ulaže sve napore kako bi svoju odluku dostavilo u roku od sedamdeset pet (75) dana od svojeg osnivanja. Ni u kojem slučaju svoju odluku ne smije dostaviti kasnije od devedeset (90) dana od svojeg osnivanja. Arbitražno vijeće može u roku od deset (10) dana od svojeg osnivanja donijeti privremenu odluku o hitnosti predmeta.
3. Svaka stranka može zatražiti da arbitražno vijeće izda preporuku kako bi stranka protiv koje je izjavljen prigovor mogla postupiti u skladu s odlukom.

Odjeljak II. – Postupanje u skladu s odlukom

Članak 71.

Postupanje u skladu s odlukom arbitražnog vijeća

Svaka stranka poduzima sve potrebne mjere kako bi u dobroj vjeri postupila u skladu s odlukom arbitražnog vijeća, a stranke će se nastojati usuglasiti o roku izvršenja odluke.

Članak 72.

Primjereni rok za postupanje u skladu s odlukom

1. U roku od najviše trideset (30) dana nakon što stranke prime obavijest o odluci arbitražnog vijeća, stranka protiv koje je odluka donesena u pisanom obliku obavješćuje stranku koja je izjavila prigovor i Zajednički odbor za provedbu SGP-a o roku koji će joj biti potreban za postupanje u skladu s odlukom (dalje u tekstu „primjereni rok”).
2. U slučaju nesuglasja među strankama oko toga što se smatra primjerenim rokom za postupanje u skladu s odlukom arbitražnog vijeća, stranka koja je izjavila prigovor u roku od dvadeset (20) dana od obavijesti predviđene u stavku 1. u pisanom obliku od arbitražnog vijeća zahtijeva da odredi trajanje primjerenog roka. O tom se zahtjevu istodobno obavješćuju druga stranka i Zajednički odbor za provedbu SGP-a. Arbitražno vijeće svoju odluku objavljuje strankama i Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a najkasnije u roku od trideset (30) dana od podnošenja zahtjeva.
3. Arbitražno vijeće pri određivanju trajanja primjerenog roka uzima u obzir vrijeme koje bi stranci protiv koje je izjavljen prigovor uobičajeno bilo potrebno za donošenje zakonodavnih ili upravnih mjera koje su usporedive s onima koje takva stranka smatra potrebnima kako bi se osiguralo postupanje u skladu s odlukom. Svaka stranka može dostaviti svoje procjene o uobičajenom trajanju donošenja tih mjera. Arbitražno vijeće može uzeti u obzir i dokaziva ograničenja kapaciteta koja bi mogla utjecati na donošenje potrebnih mjera od stranke protiv koje je izjavljen prigovor.

4. U slučaju da se arbitražno vijeće ili neki od njegovih članova više ne mogu sazvati, primjenjivat će se postupci određeni u članku 68. Rok za donošenje odluke je četrdeset pet (45) dana od podnošenja zahtjeva iz stavka 2.
5. Stranke mogu sporazumno produljiti primjereni rok.

Članak 73.

Preispitivanje mjera poduzetih radi provedbe odluke arbitražnog vijeća

1. Stranka protiv koje je donesena odluka obavješćuje drugu stranku i Zajednički odbor za provedbu SGP-a prije isteka primjerenog roka o mjerama koje je poduzela radi postupanja u skladu s arbitražnom odlukom.
2. U slučaju nesuglasja među strankama u pogledu usklađenosti mjera iz obavijesti prema stavku 1. s ovim Sporazumom, stranka koja je izjavila prigovor može u pisanom obliku od arbitražnog vijeća zatražiti da odluči o tom pitanju. U tom se zahtjevu navode konkretne sporne mjere te se navode razlozi zbog kojih mjere nisu u skladu s odredbama ovog Sporazuma. Arbitražno vijeće svoju odluku objavljuje u roku od devedeset (90) dana od podnošenja zahtjeva. U hitnim slučajevima, što posebno uključuje one koji se odnose na pokvarljivu ili sezonsku robu, arbitražno vijeće objavljuje svoju odluku u roku od četrdeset pet (45) dana od podnošenja zahtjeva.
3. U slučaju da se arbitražno vijeće ili neki od njegovih članova više ne mogu sazvati, primjenjivat će se postupci određeni u članku 68. Rok za donošenje odluke je sto pet (105) dana od podnošenja zahtjeva iz stavka 2.

Članak 74.

Privremena pravna sredstva u slučaju neusklađenosti s odlukom

1. Ako stranka protiv koje je donesena odluka ne uputi obavijest o mjerama poduzetima kako bi postupila u skladu s odlukom arbitražnog vijeća prije isteka primjerenog roka, ili ako arbitražno vijeće odluči da mjere iz obavijesti prema članku 73. stavku 1. nisu usklađene s obvezama te stranke prema odredbama iz članka 71., stranka protiv koje je donesena odluka dužna je, ako to od nje zatraži stranka koja je izjavila prigovor, toj stranci dati ponudu za privremenu naknadu štete.
2. Ako se stranke ne usuglase o naknadi štete u roku od trideset (30) dana od kraja primjerenog roka ili odluke arbitražnog vijeća iz članka 73. prema kojoj mjere koje su poduzete kako bi se postupilo u skladu s odlukom nisu usklađene s odredbama iz članka 71., stranka koja je izjavila prigovor ima pravo, nakon što obavijesti drugu stranku, donijeti odgovarajuće mjere. Pri donošenju takvih mjera stranka koja je izjavila prigovor nastoji odabrati mjere koje što je manje moguće utječu na postizanje ciljeva ovog Sporazuma. Prema potrebi, privremenim se mjerama uzima u obzir njihov učinak na gospodarstvo zapadnoafričkih država i njima se ne mora utjecati na pružanje razvojne pomoći zapadnoafričkoj regiji.
3. Stranka Europska unija umjerena je u svojim zahtjevima za kompenzaciju ili donošenju mjera u skladu sa stavcima 1. i 2. ovog članka te uzima u obzir situaciju zemalja u razvoju Zapadne Afrike.
4. Odgovarajuće mjere ili naknada štete privremene su i prestat će se primjenjivati kada mjera proglašena neusklađenom bude povučena ili izmijenjena kako bi je se

uskladilo s odredbama članka 71. ili kada se stranke usuglase o dovršenju postupka za rješavanje sporova.

Članak 75.

Ispitivanje mjera poduzetih za postupanje u skladu s odlukom nakon donošenja odgovarajućih mjera

1. Stranka protiv koje je donesena odluka obavješćuje drugu stranku i Zajednički odbor za provedbu SGP-a o mjerama koje je poduzela kako bi postupila u skladu s odlukom arbitražnog vijeća te traži da stranka koja je izjavila prigovor prestane s primjenom donesenih mjera.
2. U slučaju da se stranke u roku od trideset (30) dana od podnošenja obavijesti ne usuglase u pogledu usklađenosti mjera iz obavijesti s odredbama ovog Sporazuma, stranka koja je izjavila prigovor u pisanom obliku zahtijeva od arbitražnog vijeća da odluči o tom pitanju. O tom se zahtjevu obavješćuju druga stranka i Zajednički odbor za provedbu SGP-a. Odluka arbitražnog vijeća donosi se u roku od četrdeset pet (45) dana od podnošenja zahtjeva i o njoj se šalje obavijest strankama i Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a. Ako arbitražno vijeće odluči da poduzete mjere nisu u skladu s odredbama ovog Sporazuma, razmatra mogućnost da stranka koja je izjavila prigovor nastavi primjenjivati donesene mjere. Ako arbitražno vijeće smatra da su mjere u skladu s odredbama ovog Sporazuma, stranka koja je izjavila prigovor prestat će s primjenom donesenih mjera.
3. U slučaju da se arbitražno vijeće ili neki od njegovih članova više ne mogu sazvati, primjenjivat će se postupci određeni u članku 68. Rok za donošenje odluke je šezdeset (60) dana od podnošenja zahtjeva iz stavka 2.

Odjeljak III. – Zajedničke i prijelazne odredbe

Članak 76.

Sporazumno rješenje

Stranke mogu u bilo kojem trenutku postići sporazumno rješenje spora. O svojem sporazumu obavješćuju Zajednički odbor za provedbu SGP-a. Donošenjem sporazumnog rješenja postupak se dovršava.

Članak 77.

Pravilnik

Pravilnik će donijeti Zajednički odbor za provedbu SGP-a u roku od tri (3) mjeseca od njegova osnivanja.

Članak 78.

Opće i tehničke informacije

Na zahtjev stranke ili na vlastitu inicijativu, arbitražno vijeće može pribaviti informacije koje smatra prikladnima za arbitražni postupak iz bilo kojeg izvora, uključujući stranke uključene u spor. Arbitražno vijeće ima pravo zatražiti i mišljenje stručnjaka ako to smatra primjerenim. Sve tako dobivene informacije moraju biti otkrivene objema strankama i otvorene za iznošenje primjedbi.

Članak 79.

Jezici podnesaka i usmenih očitovanja

1. Zajednički radni jezici stranaka u postupcima izbjegavanja i rješavanja sporova jesu engleski, francuski ili portugalski.
2. Stranke svoje pisane podneske ili usmena očitovanja podnose na jednom od tri službena jezika.

Članak 80.

Pravila tumačenja

Svako arbitražno vijeće tumači odredbe iz ovog Sporazuma u skladu s uobičajenim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava, uključujući Bečku konvenciju o pravu međunarodnih ugovora. Odlukama arbitražnog vijeća ne mogu se povećavati niti smanjivati prava i obveze predviđene odredbama ovog Sporazuma.

Članak 81.

Odluke arbitražnog vijeća

1. Arbitražno vijeće odluke donosi jednoglasno. Ako se ne može donijeti jednoglasno, odluka se donosi većinom glasova.
2. U odluci se navodi utvrđeno činjenično stanje, primjenjivost odgovarajućih odredaba ovog Sporazuma i obrazloženje utvrđenja i preporuka koje je arbitražno vijeće donijelo. Zajednički odbor za provedbu SGP-a objavljuje cijeli tekst odluka arbitražnog vijeća, osim ako odluči to ne učiniti.
3. U odluci arbitražnog vijeća izričito se navodi način uzimanja u obzir fleksibilnosti predviđene ovim Sporazumom, uključujući poseban i različit tretman, na koje se pozvala jedna od stranaka.
4. Neovisno o odredbama članka 64., mjere donesene radi postupanja u skladu s odlukom arbitražnog vijeća konkretno su usmjerene na državu ili države čije se mjere smatraju protivnima ovom Sporazumu. Stoga nijedna država ne može biti podložna sankcijama ako nije odgovorna za neizvršenje obveze na temelju ovog Sporazuma.

Članak 82.

Prijelazna odredba

Radi uzimanja u obzir posebne situacije Zapadne Afrike, stranke su suglasne da će u prijelaznom razdoblju od deset (10) godina od stupanja na snagu ovog Sporazuma stranka Europska unija davati najveću moguću prednost savjetovanju i posredovanju kao načinu rješavanja sporova i bit će umjerena u svojim zahtjevima.

POGLAVLJE 4.

OPĆE ODREDBE

Članak 83.

Popis arbitara

1. Najkasnije tri (3) mjeseca od svojeg osnivanja Zajednički odbor za provedbu SGP-a sastavlja popis od petnaest (15) arbitara. Svaka stranka imenuje trećinu arbitara. Dvije stranke se usuglašavaju o izboru posljednje trećine arbitara koji nisu državljani stranaka i koji bi mogli biti pozvani da obnašaju dužnost predsjednika arbitražnog vijeća. Zajednički odbor za provedbu SGP-a osigurava da se taj popis uvijek održava na toj razini i da na njemu budu zastupljena razna stručna znanja u području međunarodne trgovine i gospodarskog i trgovinskog partnerstva između dviju regija.
2. Arbitri posjeduju stručna znanja ili iskustvo u području prava i međunarodne trgovine. Neovisni su, obavljaju funkciju u svojstvu pojedinca, a ne prema naputcima bilo koje organizacije ili vlade, nisu povezani s vladom bilo koje od stranaka te postupaju u skladu s kodeksom ponašanja priloženim poslovniku.

Članak 84.

Odnos prema obvezama u okviru WTO-a

1. Arbitražna tijela osnovana na temelju ovog Sporazuma nisu ovlaštena suditi u sporovima o pravima i obvezama svake stranke na temelju Sporazuma o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO).
2. Primjena odredaba o rješavanju sporova iz ovog Sporazuma ne dovodi u pitanje bilo koji postupak u okviru WTO-a, uključujući postupak rješavanja sporova. Međutim, ako je stranka pokrenula postupak rješavanja spora u vezi s određenom mjerom donesenom bilo na temelju članka 67. stavka 1. ovog Sporazuma bilo na temelju Sporazuma WTO-a, ona ne može pokrenuti postupak rješavanja spora o istoj mjeri u okviru drugog foruma sve dok prvi postupak ne bude dovršen. Za potrebe ovog stavka, smatra se da je stranka pokrenula postupak rješavanja spora na temelju Sporazuma WTO-a ako ta stranka podnese zahtjev za osnivanjem arbitražnog vijeća na temelju članka 6. Dogovora WTO-a o rješavanju sporova.
3. Ovaj Sporazum ne može spriječiti jednu stranku da primijeni suspenziju obveza koju je odobrilo Tijelo WTO-a za rješavanje sporova. Sporazum WTO-a ne može spriječiti stranke da suspendiraju povlastice dodijeljene na temelju ovog Sporazuma.

Članak 85.

Rokovi

1. Svi prekluzivni rokovi utvrđeni u ovom dijelu, uključujući rokove unutar kojih arbitražna vijeća moraju donositi odluke, izražavat će se u kalendarskim danima od dana nakon određene radnje ili događaja na koji se odnose. Ako posljednji dan nije radni ran, kraj roka pomiče se na idući radni dan.
2. Stranke sporazumno mogu produžiti sve rokove predviđene ovim dijelom Sporazuma.

Članak 86.

Suradnja

Stranke su suglasne surađivati, uključujući i financijski, u skladu s odredbama predviđenima u dijelu III., u području pravne pomoći, posebno u jačanju kapaciteta stranke Zapadne Afrike, radi omogućivanja korištenja mehanizma rješavanja sporova predviđenog ovim Sporazumom.

DIO V.
OPĆE IZNIMKE

Članak 87.

Klauzula o općim iznimkama

Pod pretpostavkom da se te mjere ne primjenjuju na način koji bi predstavljao sredstvo samovoljne ili neopravdane diskriminacije među strankama u kojima prevladavaju isti uvjeti ili prikriveno ograničavanje trgovine robom ili uslugama i poslovnog nastana, ništa u ovom Sporazumu ne tumači se tako da sprečava bilo koju stranku u donošenju ili provedbi mjera:

- (a) potrebnih za zaštitu javnog morala, javnog reda ili javne sigurnosti;
- (b) potrebnih za zaštitu života ili zdravlja ljudi, životinja i bilja;
- (c) potrebnih za osiguravanje usklađenosti s pravnim propisima koji su u skladu s odredbama ovog Sporazuma, uključujući one koji se odnose:
 - i. na sprečavanje obmanjujuće i prijevarne poslovne prakse i postupanje s posljedicama neispunjavanja ugovornih obveza;
 - ii. na zaštitu privatnosti osoba u vezi s obradom i širenjem osobnih podataka i zaštitu povjerljivosti osobnih evidencija i računa;
 - iii. na sigurnost;
 - iv. na provedbu carinskih propisa; ili
 - v. na zaštitu prava intelektualnog vlasništva;
- (d) koje se odnose na uvoz ili izvoz zlata ili srebra;
- (e) potrebnih za zaštitu nacionalnog blaga umjetničke, povijesne ili arheološke vrijednosti;
- (f) koje se odnose na očuvanje neobnovljivih prirodnih resursa ako se te mjere provode zajedno s ograničenjima unutarnje proizvodnje ili potrošnje robe, unutarnjeg pružanja ili potrošnje usluga te domaćih ulagača;
- (g) koje se odnose na proizvode rada zatvorenika;
- (h) neophodnih za stjecanje ili dodjelu proizvoda koji su općenito ili lokalno slabo dostupni. Međutim te mjere moraju biti usklađene s načelom prema kojemu stranke imaju pravo na jednaki udio u međunarodnoj opskrbi tim proizvodima. Sve prethodno navedene mjere koje nisu usklađene s ostalim odredbama ovog Sporazuma ukidaju se kada prestanu postojati okolnosti zbog kojih su donesene.

Članak 88.

Sigurnosne iznimke

- 1. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se tako da:
 - (a) od bilo koje stranke zahtijeva da dostave informacije za čije bi otkrivanje smatrala da je u suprotnosti s njezinim bitnim sigurnosnim interesima;
 - (b) stranke sprečava u poduzimanju bilo koje radnje koju smatraju potrebnom za zaštitu njihovih bitnih sigurnosnih interesa:

- i. povezanih s materijalima pogodnima za fisiju i fuziju ili materijalima iz kojih su ti materijali dobiveni;
 - ii. povezanih s gospodarskim djelatnostima koje se izravno ili neizravno obavljaju za potrebe opskrbe vojnih objekata;
 - iii. povezanih s proizvodnjom oružja, streljiva ili ratnog materijala ili trgovine njima;
 - iv. povezanih s javnom nabavom neophodnom za nacionalnu sigurnost ili nacionalnu obranu;
 - v. poduzetih u vrijeme rata ili drugog izvanrednog stanja u međunarodnim odnosima;
 - (c) stranke sprečava u poduzimanju bilo koje radnje za izvršenje njihovih obveza koje su prihvatile za potrebe održavanja međunarodnog mira i sigurnosti.
2. Zajednički se odbor za provedbu SGP-a, u mjeri u kojoj je to moguće, obavješćuje o mjerama poduzetima na temelju stavka 1. točaka (b) i (c) i o njihovu prestanku.

Članak 89.

Poteškoće u platnoj bilanci

1. Ako je neka stranka suočena ili bi mogla biti suočena s velikim poteškoćama u platnoj bilanci i svojoj vanjskoj financijskoj situaciji, može donijeti ili provoditi mjere ograničenja primjenjive na trgovinu robom i uslugama te na plaćanja i kretanje kapitala, posebno onih koji su povezani s izravnim ulaganjem.
2. Stranke nastoje, u mjeri u kojoj je to moguće, izbjegavati primjenu mjera ograničenja iz stavka 1.
3. Mjere ograničenja donesene ili provedene na temelju ovog članka nediskriminirajuće su, ograničenog trajanja i ne smiju prelaziti okvire onoga što je neophodno za otklanjanje poteškoća povezanih s platnom bilancom i vanjskom financijskom situacijom. Moraju biti u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumima WTO-a te, prema potrebi, usklađene sa Statutom Međunarodnog monetarnog fonda.
4. Svaka stranka koja provodi ili je donijela mjere ograničenja bez odlaganja će o njima obavijestiti druge stranke te im što je prije moguće predstaviti vremenski raspored njihova ukidanja.
5. Što je prije moguće održat će se savjetovanja u okviru Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a. U okviru tih savjetovanja procjenjuje se situacija platne bilance dotične stranke ili dotičnih stranaka te ograničenja koja su donesena ili se provode na temelju ovog članka, uzimajući u obzir, među ostalim, čimbenike kao što su:
 - (a) narav i opseg poteškoća u platnoj bilanci i vanjskih financijskih poteškoća;
 - (b) vanjsko gospodarsko i trgovinsko okruženje;
 - (c) alternativne korektivne mjere koje su eventualno dostupne.
6. U okviru savjetovanja ispituje se sukladnost mjera ograničenja sa stavcima 3. i 4. ovog članka. Prihvaćaju se sve činjenice, povezane sa statističkim i drugim činjenicama, koje je Međunarodni monetarni fond dostavio u pogledu stranih valuta, novčanih rezervi i platne bilance, a zaključci se temelje na procjeni Međunarodnog

monetarnog fonda o situaciji platne bilance i vanjskoj financijskoj situaciji dotične stranke.

Članak 90.

Oporezivanje

1. Ništa u ovom Sporazumu ili bilo kojem aranžmanu ili dogovoru postignutom u okviru ovog Sporazuma ne tumači se tako da stranke u primjeni odgovarajućih odredaba njihova fiskalnog zakonodavstva sprečava da razlikuju porezne obveznike koji nisu u istom položaju, posebno u odnosu na njihovo mjesto boravišta ili mjesto gdje je njihov kapital uložen.
2. Ništa u ovom Sporazumu ili bilo kojem aranžmanu ili dogovoru postignutom na temelju ovog Sporazuma ne tumači se tako da sprečava donošenje ili provedbu bilo koje mjere kojoj je cilj sprečavanje porezne prijevare ili utaje poreza na temelju sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili na temelju drugih poreznih aranžmana ili unutarnjih zakonodavstava u području poreza.
3. Ništa u ovom Sporazumu ne utječe na prava i obveze stranaka prema bilo kojoj poreznoj konvenciji. U slučaju neslaganja između ovog Sporazuma i bilo koje takve konvencije, konvencija ima prednost u mjeri u kojoj se odnosi na neslaganje.

DIO VI.

INSTITUCIONALNE ODREDBE

Članak 91.

Zajednička tijela SGP-a

Uspostavlja se institucionalni okvir za nadzor i provedbu Sporazuma o gospodarskom partnerstvu između stranke Zapadne Afrike i stranke Europske unije koji se sastoji od sljedećih tijela:

- (a) Zajedničkog vijeća SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija;
- (b) Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija;
- (c) Zajedničkog parlamentarnog odbora Zapadna Afrika - Europska unija;
- (d) Zajedničkog savjetodavnog odbora Zapadna Afrika - Europska unija.

Članak 92.

Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija

1. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija nadležno je za nadziranje provedbe ovog Sporazuma. Sastaje se na ministarskoj razini.
2. Ne dovodeći u pitanje funkcije Vijeća ministara AKP-a i EU-a utvrđene u članku 15. Sporazuma iz Cotonoua, Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija osigurava djelovanje institucionalnog okvira ovog Sporazuma i njegovu provedbu te prati ostvarivanje njegovih ciljeva. Razmatra i sva važna pitanja obuhvaćena ovim Sporazumom te sva druga bilateralna, multilateralna ili međunarodna pitanja od zajedničkog interesa i pitanja koja utječu na ovo gospodarsko i trgovinsko partnerstvo među strankama.

3. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija ispituje i prijedloge i preporuke stranaka radi preispitivanja ovog Sporazuma u skladu s postupcima predviđenima člankom 111.
4. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija sastaje se jednom u dvije (2) godine. Može se sastati i na izvanrednim sjednicama ako to okolnosti nalažu.

Članak 93.

Sastav i poslovnik

1. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija sastoji se od članova Vijeća Europske unije i članova Europske komisije, s jedne strane, članova Ministarskog odbora za praćenje SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija te predsjednika Komisija ECOWAS-a i UEMOA-a.
2. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija donosi svoj poslovnik.
3. Zajedničkim vijećem SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija naizmjenice predsjedaju predstavnik stranke Europske unije i predstavnik stranke Zapadne Afrike u skladu s uvjetima predviđenima njegovim poslovnikom.
4. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija podnosi periodična izvješća o funkcioniranju ovog Sporazuma Odboru ministara osnovanom u skladu s člankom 15. Sporazuma iz Cotonoua.
5. Članovi Zajedničkog vijeća SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija mogu u skladu s uvjetima predviđenima njegovim poslovnikom odrediti da ih zastupaju predstavnici.

Članak 94.

Ovlasti i postupci za donošenje odluka

1. ako bi se postigli ciljevi ovog Sporazuma, Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija ovlašteno je donositi odluke u vezi sa svim pitanjima obuhvaćenima ovim Sporazumom.
2. Donesene odluke obvezujuće su za stranke koje poduzimaju sve mjere koje su potrebne za provedbu tih odluka u skladu s unutarnjim pravilima svake stranke.
3. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija može davati i preporuke.
4. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija sporazumno sa strankama donosi odluke i preporuke.

Članak 95.

Zajednički odbor za provedbu SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija

1. Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija pomaže Zajednički odbor za provedbu SGP-a sastavljen od visokih dužnosnika ili njihovih predstavnika koje su stranke na odgovarajući način imenovale. Svaka stranka može Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a skrenuti pozornost na bilo koje pitanje koje se odnosi na primjenu Sporazuma ili postizanje njegovih ciljeva.
2. Zajedničko vijeće SGP-a uspostavlja i donosi poslovnik Zajedničkog odbora za provedbu SGP-a. Zajedničkim odborom za provedbu SGP-a naizmjenice predsjedavaju, tijekom razdoblja od jedne (1) godine, predstavnici svake od stranaka.

Podnosi godišnje izvješće Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija.

3. Zajednički odbor za provedbu SGP-a ima posebno sljedeće dužnosti:

(a) u području trgovine:

- i. osiguravanje provedbe i ispravne primjene odredaba Sporazuma te ispitivanje prioriteta suradnje u tom pogledu i davanje preporuka o tim prioritetima;
- ii. nadgledanje daljnje razrade odredaba ovog Sporazuma i ocjenjivanje rezultata dobivenih njegovom primjenom;
- iii. poduzimanje radnja za izbjegavanje sporova i rješavanje sporova koji se pojave u vezi s tumačenjem ili primjenom Sporazuma, u skladu s odredbama dijela IV.;
- iv. pomaganje Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija u obavljanju njegovih dužnosti;
- v. praćenje razvoja regionalne integracije te gospodarskih i trgovinskih odnosa među strankama;
- vi. praćenje i procjenjivanje utjecaja provedbe ovog Sporazuma na održivi razvoj stranaka;
- vii. ispitivanje trgovine, ulaganja i mogućnosti poslovanja među strankama te poduzimanje radnji koje ih mogu olakšati;
- viii. raspravljanje o svim pitanjima povezanim s ovim Sporazumom i o svim pitanjima koja bi mogla utjecati na postizanje njegovih ciljeva;

(b) u području razvoja:

- i. pomaganje Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija u obavljanju njegovih dužnosti u pitanjima povezanim s razvojnom suradnjom iz ovog Sporazuma;
- ii. praćenje provedbe odredaba o suradnji utvrđenih u ovom Sporazumu i koordiniranje tog djelovanja s trećim ulagačima;
- iii. davanje preporuka o suradnji povezanoj s trgovinom među strankama;
- iv. periodično preispitivanje prioriteta suradnje određenih u ovom Sporazumu te, prema potrebi, davanje preporuka o uključivanju novih prioriteta;
- v. ispitivanje pitanja suradnje koja se odnose na regionalnu integraciju i provedbu ovog Sporazuma te raspravljanje o njima.

4. U obavljanju svojih dužnosti Zajednički odbor za provedbu SGP-a može:

- (a) osnovati i nadgledati posebne odbore ili tijela za rješavanje pitanja koja su u njegovoj nadležnosti i odrediti njihov sastav i dužnosti te poslovnik;
- (b) razmatrati sva pitanja iz ovog Sporazuma i poduzeti odgovarajuće radnje u izvršavanju svojih dužnosti;
- (c) donositi odluke ili davati preporuke u slučajevima predviđenima ovim Sporazumom ili ako na njega takve provedbene ovlasti prenese Zajedničko

vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija. U tom slučaju Zajednički odbor za provedbu SGP-a donosi odluke ili daje preporuke sporazumno sa strankama.

5. Zajednički odbor za provedbu SGP-a sastaje se jednom godišnje u svrhu cjelovitog preispitivanja provedbe ovog Sporazuma, na dan i s dnevnim redom koje su stranke unaprijed dogovorile, u svakoj regiji naizmjenice. Zajednički odbor za provedbu SGP-a može, prema potrebi, održavati i izvanredne sjednice radi obavljanja dužnosti predviđenih u stavku 3. točkama (a) i (b).

Članak 96.

Zajednički parlamentarni odbor Zapadna Afrika - Europska unija

1. Zajednički parlamentarni odbor Zapadna Afrika - Europska unija okvir je za savjetovanje i dijalog između članova Europskog parlamenta i članova Parlamenata ECOWAS-a i UEMOA-a. Sastaje se u vremenskim razmacima koje sam odredi. Suraduje sa Zajedničkom parlamentarnom skupštinom iz članka 17. Sporazuma iz Cotonoua.
2. Zajednički parlamentarni odbor Zapadna Afrika - Europska unija sastoji se od članova Europskog parlamenta, s jedne strane, i članova regionalnih Parlamenata Zapadne Afrike, s druge strane. Predstavnici stranaka mogu prisustvovati sastancima Zajedničkog parlamentarnog odbora Zapadna Afrika - Europska unija.
3. Zajednički parlamentarni odbor SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija donosi svoj poslovnik i o njemu obavješćuje Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija.
4. Zajedničkim parlamentarnim odborom SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija naizmjenice predsjedaju član Europskog parlamenta i član Parlamenata ECOWAS-a i UEMOA-a u skladu s uvjetima predviđenima njegovim poslovnikom.
5. Zajednički parlamentarni odbor SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija može od Zajedničkog vijeća SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija zatražiti odgovarajuće informacije o provedbi ovog Sporazuma, a Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija zatražene će mu informacije dostaviti.
6. Zajednički parlamentarni odbor SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija obavješćuje se o odlukama i preporukama Zajedničkog vijeća SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija.
7. Zajednički parlamentarni odbor SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija može davati preporuke Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija i Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a.

Članak 97.

Zajednički savjetodavni odbor Zapadna Afrika - Europska unija

1. Zajednički savjetodavni odbor nadležan je pomagati Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija u promicanju dijaloga i suradnje među gospodarskim i socijalnim partnerima dviju stranaka. Taj dijalog i suradnja obuhvaćaju sve gospodarske, socijalne i okolišne aspekte odnosa među strankama u okviru provedbe ovog Sporazuma.

2. O sudjelovanju Zajedničkog savjetodavnog odbora SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija odlučuje Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija u cilju osiguravanja široke zastupljenosti svih zainteresiranih strana.
3. Zajednički savjetodavni odbor Zapadna Afrika - Europska unija provodi svoje aktivnosti na temelju savjetovanja sa Zajedničkim vijećem SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija ili na vlastitu inicijativu te daje preporuke Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija. Predstavnici stranaka prisustvuju sastancima Zajedničkog savjetodavnog odbora.
4. Zajednički savjetodavni odbor Zapadna Afrika - Europska unija donosi svoj poslovnik uz suglasnost Zajedničkog vijeća SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija. Sastaje se u vremenskim razmacima koje sam odredi.
5. Zajednički savjetodavni odbor SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija može davati preporuke Zajedničkom vijeću SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija i Zajedničkom odboru za provedbu SGP-a.

Članak 98.

Financiranje djelovanja institucionalnog okvira

Stranke su suglasne surađivati u financiranju tijela predviđenih u članku 91. u skladu s odredbama predviđenima u dijelu III. ovog Sporazuma. O načinima financiranja odlučivat će se na temelju unutarnjih propisa tih tijela uz suglasnost Zajedničkog vijeća SGP-a.

DIO VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 99.

Definicija stranaka i ispunjenje obveza

1. Ugovorne stranke ovog Sporazuma su stranka Europska unija i stranka Zapadna Afrika.
2. Stranka Europska unija obuhvaća njezine države članice ili Europsku uniju ili njezine države članice unutar njihova odgovarajućeg područja nadležnosti kako je predviđeno Ugovorom o Europskoj uniji i Ugovorom o funkcioniranju Europske unije.
3. Stranka Zapadna Afrika obuhvaća Gospodarsku zajednicu zapadnoafričkih država (ECOWAS), Zapadnoafričku ekonomsku i monetarnu uniju (UEMOA) i njihove države članice unutar njihova odgovarajućeg područja nadležnosti kako je predviđeno ugovorima ECOWAS-a i UEMOA-a i Mauritanije.
4. Stranke donose sve opće ili konkretne mjere potrebne za ispunjenje svojih obveza i osiguravaju postizanje ciljeva utvrđenih u ovom Sporazumu.

Članak 100.

Kontaktne točke i razmjena informacija

1. Kako bi olakšale komunikaciju i osigurale učinkovitu provedbu ovog Sporazuma, svaka stranka određuje kontaktnu točku nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma. Određivanjem kontaktnih točaka ne dovodi se u pitanje posebno imenovanje nadležnih tijela na temelju posebnih odredaba ovog Sporazuma.

2. Na zahtjev jedne od stranaka, kontaktna točka druge stranke navodi ured ili službenika nadležnog za bilo koje pitanje koje se odnosi na provedbu Sporazuma i pruža potrebnu podršku za omogućivanje komunikacije sa strankom koja podnosi zahtjev.
3. Na zahtjev druge stranke, i u mjeri u kojoj je to zakonski dopušteno, svaka stranka posredstvom svoje kontaktne točke pruža informacije i odmah odgovara na svako pitanje druge stranke u odnosu na stvarnu ili predloženu mjeru kojom bi se moglo utjecati na trgovinu među strankama.

Članak 101.

Transparentnost

1. Stranke osiguravaju brzu objavu ili stavljaju javno na raspolaganje te skreću pozornost drugoj stranci na sve zakone, druge propise i upravne odluke opće primjene te na sve međunarodne obveze povezane s bilo kojim trgovinskim pitanjem obuhvaćenim ovim Sporazumom.
2. Ne dovodeći u pitanje odredbe o transparentnosti iz ovog Sporazuma, informacije predviđene ovim člankom smatraju se stavljenima na raspolaganje kada su odgovarajućom obavijesti dostavljene WTO-u ili kada su objavljene na službenoj, javnoj i besplatnoj internetskoj stranici dotične stranke.

Članak 102.

Povjerljivost

Ničim u ovom Sporazumu ne se zahtijeva od bilo koje stranke da dostavi povjerljive informacije čijim bi se otkrivanjem ometala provedba zakona ili bi ono na drugi način bilo u suprotnosti s javnim interesom i dovelo bi u pitanje zakonite trgovinske interese određenih javnih ili privatnih poduzeća, osim ako je njihovo otkrivanje potrebno u kontekstu postupka za rješavanje sporova u skladu s dijelom III. ovog Sporazuma. Ako vijeće osnovano na temelju članka 68. smatra da je to otkrivanje potrebno, ono osigurava potpunu zaštitu povjerljivosti.

Članak 103.

Regionalna povlastica

1. Ničim u ovom Sporazumu ne obvezuje se jednu stranku da drugoj stranci ovog Sporazuma odobri povoljnije uvjete od onih koji se u okviru svake stranke primjenjuju kao dio njezina procesa regionalne integracije.
2. U slučaju da zapadnoafrička država ili njezine regionalne gospodarske zajednice Europskoj uniji ili njezinim državama članicama na temelju ovog Sporazuma odobre taj povoljniji tretman ili bilo kakvu povlasticu i *vice versa*, tim će se povoljnijim tretmanom odmah bezuvjetno koristiti i svaka potpisnica ovog Sporazuma.
3. Odredbe ovog Sporazuma ne tumače se tako da obvezuju Europsku uniju ili stranku Zapadnu Afriku da uzajamno dodjeljuju povoljnije tretmane koji su primjenjivi kao posljedica pripadanja Europske unije ili Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država i Mauritanije sporazumu o regionalnoj gospodarskoj integraciji na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Članak 104.

Najudaljenije regije i Europska unija

1. Uzimajući u obzir zemljopisnu blizinu najudaljenijih regija Europske unije i stranke Zapadne Afrike, a radi jačanja gospodarskih i socijalnih veza između tih regija i stranke Zapadne Afrike, stranke posebno osiguravaju olakšavanje suradnje u svim područjima obuhvaćenima ovim Sporazumom te olakšavanje trgovinu robom i uslugama, promicanje ulaganja i poticanje prometnih i komunikacijskih veza između najudaljenijih regija i stranke Zapadne Afrike.
2. Ciljevi izraženi u stavku 1. slijede se, u najvećoj mogućoj mjeri, poticanjem zajedničkog sudjelovanja zapadnoafričkih država i najudaljenijih regija u okvirnim i posebnim programima Europske unije u područjima obuhvaćenima ovim Sporazumom.
3. Stranka Europska unija osigurava usklađenost između raznih financijskih instrumenata kohezijskih i razvojnih politika Europske unije u cilju jačanja suradnje između stranke Zapadne Afrike i najudaljenijih regija Europske unije u područjima obuhvaćenima ovim Sporazumom.
4. Ničim u ovom Sporazumu ne sprečava se stranku Europsku uniju da primijeni postojeće mjere za poboljšanje strukturnog socijalnog i gospodarskog stanja njezinih najudaljenijih regija u skladu s člankom 349. stavkom 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

Članak 105.

Odnosi s drugim sporazumima

1. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se tako da sprečava stranku Europsku uniju ili jednu od zapadnoafričkih država da donese odgovarajuće mjere u odnosu na ovaj Sporazum u skladu s odgovarajućim odredbama Sporazuma iz Cotonoua.
2. Stranke su suglasne da se ničim u ovom Sporazumu od njih ne zahtijeva da djeluju na način koji nije u skladu s njihovim obvezama prema WTO-u.

Članak 106.

Klauzula rendez-vous

1. Stranke su suglasne nastaviti pregovore radi postizanja potpunog regionalnog Sporazuma.
2. Ne dovodeći u pitanje sadržaj tema navedenih u nastavku i rezultate pregovora, stranke su suglasne raspravljati o sljedećem:
 - (a) usluge;
 - (b) intelektualno vlasništvo i inovacije, uključujući tradicionalno znanje i genetičke resurse;
 - (c) tekuća plaćanja i kretanje kapitala;
 - (d) zaštita osobnih podataka;
 - (e) ulaganje;
 - (f) tržišno natjecanje;

- (g) zaštita potrošača;
 - (h) održivi razvoj;
 - (i) javna nabava.
3. Za potrebe iz stavka 1. ovog članka, u roku od šest (6) mjeseci nakon sklapanja ovog Sporazuma stranke su suglasne uspostaviti hodogram s vremenskim rasporedom i uvjetima pregovora.

Članak 107.

Ratifikacija i stupanje na snagu

1. Ovaj Sporazum stranke potpisnice ratificiraju i odobravaju u skladu s njihovim ustavnim pravilima i odnosnim postupcima.
2. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog dana prvog mjeseca nakon dana kada sve države članice Europske unije i najmanje dvije trećine država zapadnoafričke regije polože isprave o ratifikaciji, a Europska unija položi ispravu o odobrenju ovog Sporazuma.
3. Prije stupanja na snagu ovog Sporazuma Zapadna Afrika i Europska unija suglasne su, uz dostavu obavijesti, privremeno primjenjivati Sporazum, u cijelosti ili djelomično. O privremenoj primjeni obavješćuje se depozitar. Sporazum se počinje privremeno primjenjivati jedan (1) mjesec nakon primitka posljednje obavijesti o privremenoj primjeni.
4. Ako prije stupanja na snagu Sporazuma stranke odluče Sporazum privremeno primjenjivati, smatra se da se sva upućivanja na dan stupanja na snagu odnose na dan kada ta privremena primjena počinje proizvoditi učinke.
5. Neovisno o stavku 3. Zapadna Afrika i Europska unija mogu poduzeti mjere kako bi prije njegove privremene primjene primjenjivale Sporazum u cijelosti ili djelomično, u mjeri u kojoj je to moguće.

Članak 108.

Depozitari

Isprave o ratifikaciji ili odobrenju stranka Europska unija i njezine države članice polažu pri Glavnom tajništvu Vijeća Europske unije, a zapadnoafričke države pri Komisiji Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država. Komisija ECOWAS-a i Glavno tajništvo Vijeća Europske unije o tome odmah obavješćuju stranke potpisnice.

Članak 109.

Trajanje

1. Ovaj se Sporazum sklapa na neograničeno vrijeme.
2. Bilo koja stranka može uputiti pisanu obavijest drugoj stranci o svojoj namjeri otkaza ovog Sporazuma.
3. Otkaz proizvodi učinke šest (6) mjeseci nakon dostave obavijesti drugoj stranci.

Članak 110.

Teritorijalna primjena

Ovaj se Sporazum primjenjuje na državnim područjima na kojima se primjenjuje Ugovor o osnivanju Europske unije i to pod uvjetima utvrđenima u tom Ugovoru, s jedne strane, te na državnim područjima zapadnoafričkih država, s druge strane. Upućivanja na „državno područje” u ovom Sporazumu tumače se u tom smislu.

Članak 111.

Klauzula o preispitivanju

1. Stranke su suglasne, ovisno o tome što je primjereno i u skladu s odredbama članka 92., provesti ponovnu ocjenu ili preispitivanje ovog Sporazuma svakih pet (5) godina od dana stupanja na snagu.
2. Najkasnije dvanaest (12) mjeseci prije isteka svakog petogodišnjeg razdoblja stranke se međusobno obavješćuju o odredbama Sporazuma čije preispitivanje zahtijevaju radi eventualne izmjene. Deset (10) mjeseci prije isteka tekućeg petogodišnjeg razdoblja stranke započinju pregovore radi razmatranja izmjena koje eventualno treba unijeti u Sporazum. To će se preispitivanje provesti s obzirom na iskustvo koje će stranke steći tijekom njegove provedbe.
3. Neovisno o tom roku stranke mogu predvidjeti preispitivanje ovog Sporazuma i u slučaju potrebe, posebno nakon isteka Sporazuma iz Cotonoua.
4. Kad jedna stranka zatraži preispitivanje bilo koje odredbe Sporazuma, druga stranka ima rok od dva (2) mjeseca da zatraži proširenje tog preispitivanja na druge odredbe koje su povezane s odredbama iz prvotnog zahtjeva.

Članak 112.

Pristupanje novih država članica Europskoj uniji

1. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija obavješćuje se o svakom zahtjevu treće zemlje za članstvo u Europskoj uniji. Tijekom trajanja pregovora između Europske unije i države kandidatkinje stranka Europska unija stranci Zapadnoj Africi dostavlja sve korisne informacije, a stranka Zapadna Afrika stranci Europskoj uniji prenosi svoje interese kako bi ih ona mogla u potpunosti uzeti u obzir. Stranka Europska unija obavješćuje stranku Zapadnu Afriku o svakom pristupanju Europskoj uniji.
2. Svaka nova država članica postaje ugovorna stranka ovog Sporazuma od dana pristupanja Europskoj uniji na temelju odgovarajuće klauzule u svrhu uvrštene u akt o pristupanju. Ako aktom o pristupanju Europskoj uniji nije predviđeno takvo automatsko pristupanje države članice ovom Sporazumu, dotična država članica pristupa polaganjem akta o pristupanju pri Glavnom tajništvu Vijeća Europske unije koje ovjereni primjerak šalje stranci Zapadnoj Africi.
3. Stranke ispituju učinke koje pristupanje novih država članica Europskoj uniji ima na ovaj Sporazum. Zajedničko vijeće SGP-a Zapadna Afrika - Europska unija može odlučiti o mjerama prilagodbe ili prijelaznim mjerama koje bi mogle biti potrebne.

Članak 113.

Vjerodostojni tekstovi

Ovaj Sporazum sastavljen je u dva primjerka, na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

Članak 114.

Prilozi

Prilozi, Protokoli i Izjave sastavni su dio ovog Sporazuma.

POTPISI STRANAKA

POPIS PRILOGA

Prilog A:	Protokol o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje
Prilog B:	Carine na proizvode s podrijetlom iz Zapadne Afrike
Prilog C:	Carine na proizvode s podrijetlom iz Europske unije
Prilog D:	Dodatci poglavlju 3. o tehničkim preprekama u trgovini i sanitarnim i fitosanitarnim mjerama
Prilog E:	Protokol o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima
Prilog F:	Protokol o razvojnom programu SGP-a (PAPED)